

anul II nr.
10—11—12
(serie nouă)
aprilie — iunie
1973

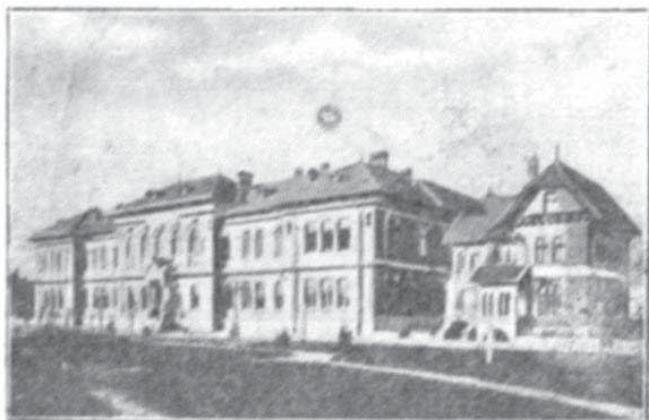
REVISTA NOASTRĂ

Din sunar :

- ◆ Debutul lui Victor Ion Popa.
- ◆ Ion Diaconu, folclorist (III)
- ◆ Esteticul
- ◆ Salut liceului semicentenar.
- ◆ „Revista noastră” pe drumurile literare ale Moldovei.
- ◆ Dintre sute de catarge.
- ◆ Plastică.
- ◆ Opera lui Dimitrie Cantemir.
- ◆ Cronica liceului.
- ◆ Ecouri.
- ◆ Revista revistelor.
- ◆ Curiozități științifice

REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE
A ELEVILOR
LICEULUI
„UNIREA”
FOCȘANI

COORDONATOR : prof. Petrache DIMA

COLECTIVUL REDACȚIONAL :

prof. I. LEU

Mihaela MILOȘ

Mihaela DULCU

Mioara ZEHAN

Anica GÎSCĂ

Maricel POPA

FOTOGRAFII :

Nicolae MOLDOVEANU

Costel DÎRDALĂ

Gabriel DULCU

Tiberiu DIMA

DESENE :

Rodica ȘORICAU

Vasile PÂNESCU

TEHNOREDACȚARE :

Nicolae ANGHELESCU

PAGINATORI :

Apostol POTLOG

Matei IORDACHE

LINOTIPIȘTI :

Valeriu DECUSEARĂ

Gheorghe COCHIOR

REDACȚIA : LICEUL „UNIREA” FOCȘANI

Str. Cezar Bolliac nr. 15 ; telefon 26 59

**Tiparul : Întreprinderea poligrafică Bacău
Subunitatea Focșani**

Cunoscutul scriitor și slujitor al teatrului și culturii românești, Victor Ion Popa (1895-1946), și-a făcut intrarea în literatură, cu versuri tipărite într-o modestă publicație școlară — „Revista noastră” (1912-1914), editată de elevii Liceului „Unirea” din Focșani. Faptul este consemnat în studiile de specialitate. Și ne bucură!

Recent, am cercetat la Biblioteca Academiei R.S.R. colecția vechii serii (cea aflată în posesia liceului nostru s-a descompletat în timpul primului război mondial).

Nr. 1 a apărut la 15 noiembrie 1912, sub conducerea prof. D. Papadopol, care, în „Cuvînt înainte”, chemă „întreaga școlărimă românească să ia parte, cu inimă deschisă, la muncă comună împreună cu colegii lor”. În coloanele acestei reviste: „În acest chip — se spune în continuare — va fi la îndemnul tuturor să aducă la cunoștință colegilor de oriunde, ceea ce cred și simt, vor stabili între ei o scară a valorilor, se vor deprinde a minui condeiul iar mai tîrziu, pe bâncile universităților, se vor recunoaște ca tovarăși de idei”. Răspunzînd acestui apel, Victor Ion Popa trimite încercările sale literare. Debutul se produce după numai două săptămâni (1 decembrie 1912), în nr. 2. Aici și atunci, apare poezia „Liniște”, semnată cu pseudonimul Gheorghe A. Hamza.

Tovarășul prof. univ. N. I. Popa, fratele scriitorului, referindu-se la acest pseudonim, arăta, într-o scrisoare din 7 mai 1973, că el reprezintă „o formă de modestie și precauție”. În legătură cu preocupările lui Victor Ion Popa, din perioada aceea, dă sa face următoarele precizări:

„În anii 1912 — 1914, cînd trimetea poezii la revista focșăneană, el era elev la Liceul Internat din Iași. Ca tînăr cu vocație artistică, se manifestase încă din clasa a II-a. Atunci a jucat în rolul principal din „Millo director”, de Vasile Alecsandri. Mai tîrziu, în clasa a VII-a, a interpretat rolul lui Hlestakov din „Revizorul” lui Gogol. Paralel cu școala, urmărea cursurile de la Conservator ale poetului Mihai Codreanu, deși era excelent și la secția reală. În clasa a VIII-a, a luat premiul I cu cunună, la concursul organizat de „Tinerimea română”, la București. Scria mereu, desena, mai ales caricaturi, scotea o revistă satirică „Bondarul”, traducea din limbă franceză, urmărea probleme de teatru”.

În nr. 3-4, din 15 decembrie 1912, apare a doua poezie, „Apus”, semnată V. I. Popa. Și celelalte creații („Dușmanul meu” — portret, „Românul nu pierde”, „În Bosfor”, „Pastel”, „Sonet”) poartă ultima semnatură. Ele conțin semnele unui talent poetic autentic, care, din păcate, a fost ignorat de dramaturgul și prozatorul Victor I. Popa.

In semn de cenzură, nu reproducem în paginile noii serii a „Revistei noastre”. Totodată, dorim să facem un serviciu atât iubitorilor de literatură, cât și cercetătorilor operați autorului „Mușcatei din fereastră”.

Debutul lui **VICTOR ION POPA**

Autoportret

(Reprodus din „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent”, de G. Călinescu)

Debutul lui Victor Ion Popa

Liniște...

Pulbere-argintie, luna
Ninge-ntrumur pe cărări,
Fermecind ca totdeauna
Codrul plin de-nfiorări.

Firea-i toată adormită,
Lumea doarme... codrul tace...
Luna muncii, liniștită
Priveghează-ntreaga pace.

Liniștea-i atât de sfântă
În odihnă-ntregii firii,
Că nici grierul nu cintă,
Doarme vîntu-n crengi subțiri.

Numai eu sănt treaz și-mi pare
Că din loc de m-aș mișca
Codrul pînă-n depărtare
S-ar trezi și m-ar mustra...

Gheorghe A. HAMZA, Iași
(„Revista noastră”, anul I, nr. 2,
1 decembrie 1912 — pag. 27).

In Bosfor

sonet

Bosforu-i liniștit... E-n singe marea...
Iar soarele s-ascunde după dealuri
Vârsind văpăi și scînteeri de valuri
Și pe moscheile ce acopăr zarea...

Palatele par 'că-n visarea
Unor îndepărtate idealuri...
Și ziua moare în grădini pe maluri
Și vîntul iși începe desmierdarea.

Tot mai fantastic se reliefiază
Cetatea sfintă, demnă și vitează
În scînteerea ultimului soare...

Și aşa, privind, cum soarele se stinge
În Ildyz chioșc, cadina cea mai mare
Frîngîndu-și mîinile cu hohot plinge.

(Anul I nr. 10-11 — 1 aprilie 1913 și 15 aprilie
1913, pag. 168)

Apus

Ce frumos
Pe inserat
Cînd vin de
La secerat,
Pilcuri mari
Flăcăi cu coase
Și-ntre ei
Fete frumoase.
Vin voioși
Și sar rîzind
Și prin măguri
Vin cîntind...
Cum se lasă
Încet de sus
Răcoreală,
Spre apus,
Nourașii
De beteală,
Ii străbate
Arareori
Razelo blindului soare,
Care moare
Să s-arate
Minî în zori.
Negrul nopții
Se intinde,
Depărtarea
O aprinde
Stelele
S-aprind pe cer
Depărtările
Acum pier...
Iar de jur
În jurul meu,
Frunze-n tremur
Tot mereu.
Bate vîntul
Cald de sară,
Și prin Ianul
De secară
Soșotește
Încet prin spice,
Scade, crește
Într-una-i zice
Iar din mijloc
Do ogor,
Pitpalacul
Incintător
Face placul
Tuturor...

(Anul I, nr. 3-4, 15
decembrie 1912 — 1 ian. 1913
pag. 37).

Debutul lui Victor Ion Popa

Pastel

Riul murmurînd suspină
Pe sub sălcii plîngătoare,
Pe nisipuri se alină
Și se sbuciumă-n viltoare.

În oglinda de pe ape
Soarele își joacă focul
Cînd departe... cînd aproape
Vînturatic ca norocul.

Joacă-n umbra umezită
Fulgerări, scinteie,, lumini,
Și e soare o clipită
Și-o clipă-ntunecimi.

În nomolul de pe maluri
Se tîrasc copiii goi
Și gonesc și sar în valuri
Și vin iute înapoi...

Și cîntind se-ntind la soare
În nomolul încălzit
Pe cînd prinde să-nfioare
Ziuă zarea-n asfințit.

(Anul I nr. 12, 1 mai 1913, pag. 204)

Românul nu pierde

Tu n-ai pierit, Române ! Și neamul tău nu pierde
Căci ești Român de singe... și stai în locu-n care
Conduși de Ștefan Vodă cel întelept și Mare,
Strămoșii tăi sfârîmară a Turcilor putere.

Dar Voevodul doarme sub glie în tăcere...
Cobzaru-i cîntă doina... și inima trăsare...
Și dintre stînci de munte și pînă-n val de mare
Veciile săpat-au povestea-ți de durere.

Nemuritorul Lazăr a sfârîmat robirea
Fanarului, și-ți dete geniul și grăirea
Și ți-a aprins făclia de foc scînteator...

Și-acum te-avinți-n nalturi, cînd Ianțurile-s rupte
Sătul de-atita singe, dar oțelit de lupte
Și mindru ca un vultur ce falnic pleacă-n zbor.

(Anul I nr. 9-15 martie 1913,pag.144)

Debutul lui Victor Ion Popa

Sonet

Pe creasta codrului se-nalță luna
Palidă, melancolică fecioară,
Iar umbrele colinele coboară
Rămîne-n noapte numai văgăuna.

O pace sfîntă lumea înconjoară...
În zare cerul și cîmpia-s una...
Și e frumos ca-n nopțiile cînd luna
Mă adormea-n povești odinioară.

Pîriu-și murmură în vale cîntul,
Cînd freamăt prin frunziș pornește vîntul
Și pe nemărginire luna ninge...

Și-atîtea gînduri de izvor mă leagă
Că lingă el privind cum se prelunge
Aș vrea ca să-mi trăiesc viața-ntreagă.

(Anul I, nr. 13, din 15 mai 1913)

„Dușmanul meu“

portret

„Frumoasă creațură e dușmanul meu...

O față albă, încadrată de un păr negru aruncat într-o trizură de artist doar e și musicant și desenator dușmanul meu — lasă să se vadă o pereche de ochi negri, pătrunzători, cu gene lungi, deasupra căroru se imbină sprîncenele minunat arcuite.

„O gură frumoasă — cînd nu vorbește — șade ca o strajă sub nasul cam prea mare al dușmanului meu.

Din toată făptura lui respiră o atmosferă femeească... din toate grăile care le face simți ceva deosebit, ceva care n-are altă tendință decît a te ameții... și eu... eu dușmanul lui, mă simt uneori învins de zîmbetul lui curtenitor.

Firea a fost dănică cu el...

Un lucru îl strică.

Vorbește cînd trebuie să tacă, și tace cînd trebuie să țipe... căci numai cînd tace sau cînd țipă îmi place...

Cînd tace mi-i drag că-i vorbește numai chipul...

Cînd țipă mi-e drag că-i singer... că foarte rar îi sincer dușmanul meu.

Ce drag mi-ar fi și mie și celorlalți... dacă n-ar vorbi nimic... nimic... să-l lase să-i vorbească numai măiastra boltite a sprîncenelor... ori să țipe numai... să spui... aşa cum numai la furie se spune... tot ce ne socotește pe noi... și pe el...

Și o spun asta pentru că știu că are cea mai satisfăcătoare păreră despre el însuși și nici un argument nu i-ar putea schimba.

Ar fi și păcat de altminteri să cobori un om în mocîrlă cîtă vreme plutește în locuri aşa de frumoase și senine!

Anul I, nr. 8, 1913)

125 de ani de la nașterea lui **Ioan Slavici**

Sesiunea științifică de la Panciu
25 MARTIE 1973

Filiala Focșani a Societății de științe filologice, în colaborare cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Vrancea, a organizat, la Panciu, în ziua de 25 martie 1973, o sesiune de comunicări științifice, prilejuită de implinirea a 125 de ani de la nașterea lui Ioan Slavici. Să au dat concursul: conf. univ. dr. Alex. Hanță, prodecan al Facultății de limbă și literatură română a Universității București, dr. Dimitrie Vateneanu, dr. Dumitru Matei, Ionel Bandrabur, prof. al Liceului „Ioan Slavici” din Panciu, prof. Petrace Dima, președintele Filialei Focșani a S.S.F. Eleva Mădăla Dulcu, anul III D, de la Liceul „Unirea” din Focșani a citit poezia „Lui Slavici”, de Andrei Ciurunga.

Asistență, în timpul sesiunii

Lui SLAVICI

*Priviți : nu-i numai vîntul în frunzele de-acum,
ci pașii lui de aur, de-argint sau de aramă,
în primăvara caldă ce-l îndeamnă
să bată, printre noi, străvechiul drum.*

*Voi nu-l opriți, prieteni, cu vreun gest
pe-acest bătrîn atît de cumsecade,
care s-a-n-tors în țara cu soare și balade
la zvonul nostru simplu și modest.*

*Lăsați-l să se urce blajin în Foișor,
acolo unde raza luceafărului trece
ca o lumină dureros de rece
din lumea celor care-abia mai dor.*

*Și faceți împrejurul-o liniște — aşa
ca-ntr-un noian de necuprinsă apă,
pe-adâncul său prieten ce-i tremură-n pleoapă
că lacrima, să-l poată, cucernic asculta.*

*Să-i poată spune-n taină, halucinant, Mihai :
— „Vezi, rîndunelele se duc de-acuma,
se scutur frunzele de nuc, iar bruma
s-a-sează peste vii.. La ce mai stai ?“.*

*Și-n timp ce glasul dulcelui frățin
îi va suna asemenei unei unde,
bătrînul va începe treptat să se scufunde
în primăvara noastră cu rîndunele-n sîn.*

*Apoi, cînd în văzduh albastru-amăruî
se va topi, ciudat ca o părere,
noi, cei rămași cu timpul în artere,
vom încrina cuvinte spre nemurirea lui...*

Andrei CIURUNGA

Ioan Slavici la Panciu

La Panciu, numele lui Ioan Slavici are o sonoritate aparte și un ecou propriu. La noi, în inima podgoriilor vrîncene, autorul „Marei” a fost un oaspete statonic în ultimii săi ani de viață, aici a gîndit, și a scris, aici s-a stins și a fost înmormînat.

Amânuntul biografic e cunoscut: Lavinia, una din fiicele sale, era căsătorită la Panciu (mai precis, în suburbia de pe atunci Crucea de Jos) cu un oarecare mic podgorean, Grigore Gheorghiu și scriitorul venea în casa acestuia atras mai puțin de perspectiva unor comodități care nu existau, cît de ceea ce el numea „aerul priincios” al vîilor și livezilor. Dar acest „aer”, pe care el îl găsea bun la Panciu, nu explică totul. Pare-se că pe Slavici îl atragea la noi și o anumită umbianță geografică, faptul că ținutul se asemăna foarte mult cu Siria sa natală. Dacă ar fi să ne hazardăm în speculații și să vorbim în termenii filozofiei lui Lucian Blaga, am spune că Slavici venea la Panciu impulsionat de nostalgia spațiului mioritic, de acel spațiu ondulat deal-vale, în mijlocul căruia copilarise la Siria și pe care îl purta în subconștiul său ca o vrajă de nefinvins. „Aerul priincios” al Panciului era, poate, într-o măsură și mai mare, un balsam al spiritului.

S-a păstrat pînă în ultimii ani, la fosta casă a lui Grigore Gheorghiu, faimosul Foișor al lui Slavici. Era o modestă construcție de țară, din lemn de stejar și brad, cu nimic mai arătoasă decît altele de pe la noi. Dar cu cîtă venerație i se spunea așa cum mai este pomenită și astăzi: Foișorul lui Slavici! Se stie că, scuindu-se dis-de-dimineață, bătrînul scriitor urca zi de zi în Foișor și se aseza la masa de lucru. Avea obiceiul să vorbească singur cînd scris, schimba replici cu personajele imaginare ale povestirilor la care lucra, și dicta frazele. Se spunea despre el, în tîrg, că „vorbește cu duhurile”.

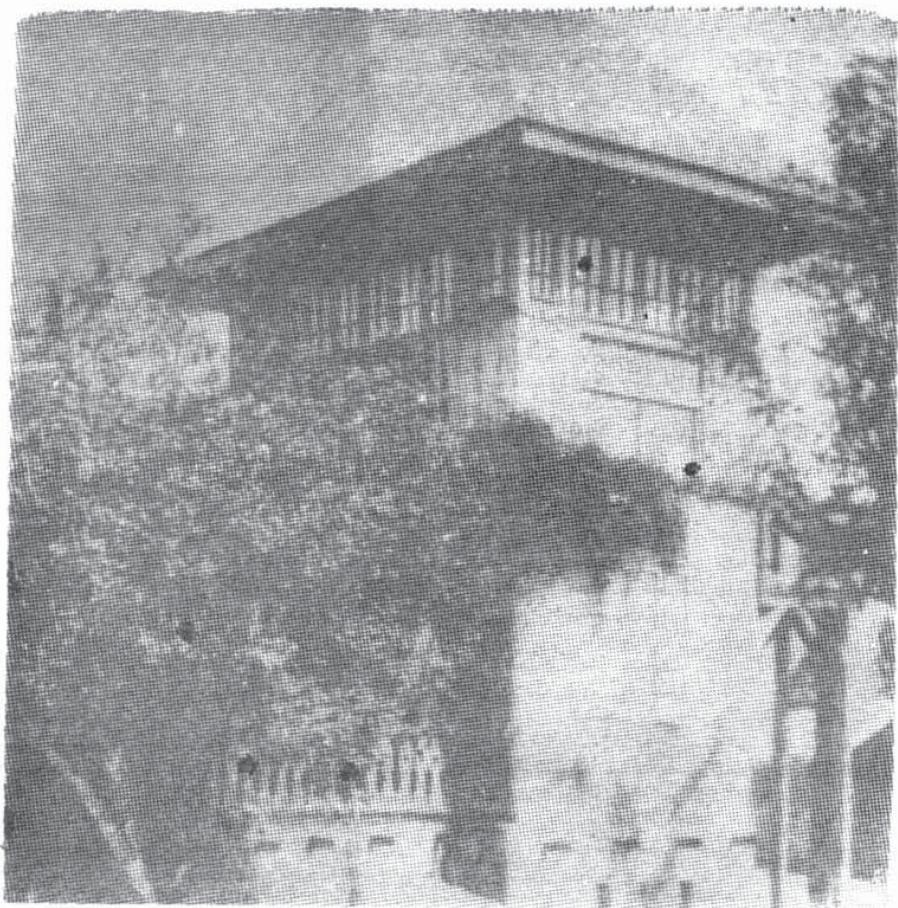
„Duhurile” cu care stătea de vorbă Slavici la masa din Foișor nu erau numai personajele povestirilor, ale romanelor și nuvelelor, ci și chipurile dragi din trecut, scriitorii pe care-i cunoscuse și pe care-i învîia cu pana sa, făcîndu-i să retrăiască o nouă viață. În Foișorul acesta devenit legendar și-a redactat Slavici o mare parte din cunoșcutele sale Amintiri, cele mai substanțiale memorii care există în literatură noastră despre clasicii Eminescu, Maiorescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc. Mai multe nuvele, precum și două romane (*Cel din urmă Armaș. Din păcat în păcat*), scrise de asemenea în perioada Panciului, au fost prea puțin cercetate pînă acum de critici și istoricii literari.

La Panciu, scriitorul septuagenar, care trăia mai mult din amintiri, avea și pasiunea memorilor orale. Ii plăcea să stea la tacările Cea mai sacră umbră, despre care vorbea oricînd și oricui, era, vădit, Eminescu, marele său prieten din tinerețe. Pâncenii îl ascultau cu răsuflarea tăiată, nevenindu-le să credă că spune adevarul și că fusese, cu decenii în urmă, atât de apropiat de Luceafărul poeziei noastre. Istoriea întotdeauna cu evlavie despre Eminescu, evoca episoade din anii petrecuți împreună și, ori de câte ori o făcea, nu uită să adauge: „Îi sunt poezile pe din afară și tot le mai citesc. Mă scol și mă culc murindu-i versurile. Rugăciunea mea este Eminescu”.

Îndrăgea mult exercițiul fizic. Avea săpăliga lui, cu care, după orele de scris, robotea în grădină. Nu se da în lăturî nici de la plimbări pe jos și excursii, fie ele și mai lungi; după cinci sau șase kilometri de drum spunea, spre consternarea însoțitorilor, că se simte mai odihnit ca la plecare. Aproape în fiecare vară urca pe Măgura Odobeștilor, pînă la cota 1.001, de unde admira, îndelung, panorama peisajului vrîncean.

prof. Ionel BANDRABUR,
Liceul „Ioan Slavici”
Panciu

(Continuare în pag. 156)

Foișorul lui Slavici, așa cum arăta în timpul vieții scriitorului.

Ioan Slavici la Panciu

(Urmare din pag. 155)

Nu poate fi trecută cu vederea, ca o trăsătură de caracter ce-l șnora, nici modestia lui. Povestea despre alții și aproape niciodată despre el. Deși publicase atâtea cărți și era cunoscut în toate unghiriile țării, nu se socotea un scriitor profesionist. A fost multă vreme cadru didactic și a închis ochii cu conștiința de a-și fi făcut, pînă la capăt, datoria de dascăl, de luminator al poporului. Pâncenii au reținut pînă astăzi, auzită de pe buzele lui, următoarea destăinuire: „Am fost profesor și am trăit din asta, iar scrisul a fost o plăcere a mea personală”.

A murit în casa cu Foișor a lui Gheorghiu la 17 august 1925 și a fost înmormînat, potrivit dorinței sale, în incinta schitului Brazi. La ceremonia înhumării au luat parte locuitori din Panciu și din împrejurimi, precum și cîțiva scriitori veniți din Capitală, în frunte cu Gala Galaction și Liviu Rebreanu. În cuvîntul pe care l-a rostit atunci, Gala Galaction a proclamat cu tările meritele celui decedat: „Îl vedem deasupra noastră, mare în literatură, fruntaș al condeiului, premergător și explorator al frumuseștilor graiului și al sufletului poporului nostru”.

Mai tîrziu, după cumplitul cutremur din 1940 (cînd schitul Brazi a fost preschimbat într-un morman de moloz), osemintele scriitorului au fost strămutate în cimitirul orașului, la punctul numit Movilă. Un grilaj de fier, simplu, fără zorzoane, ca și o cruce sobră de marmură neagră, îi străjuesc, și astăzi, locul de veci.

Personalitate complexă

Ioan Slavici este, fără îndoială, o personalitate marcantă a culturii noastre. Figură insolită în piesajul literar românesc, scriitorul transilvanean uimește prin cărția și consecvența unui caracter format la școala unor principii și norme etice, a unor convingeri politice decantate cu răb-

dare și ambițioasă perseverență de-a lungul unei vieți întregi, principii cărora le-a rămas statonic exponent și mesager, chiar și atunci cind anacronismul lor devine flagrant, amenințând să compromită ceea ce Slavici crease durabil în cursul a-celeiași vieți.

Scriitorul, dar mai ales omul prin tot ce implică atitudinea civică, a fost controversat. Structurându-și încă din tinerețe (perioada vieneză fiind din acest punct de vedere definitorie), un sistem bine conturat al valorilor etice, omul de cultură care era Ioan Slavici, ale cărui lecturi filozofice includeau pe Platon, Aristotel, Kant, Schopenhauer, Budha, Confucius, nu a admis niciodată **eventualitatea perisabilității convingerilor sale**, transpunându-le într-un adevărat crez. Crescut în cultul in-

Mihaela MILOȘ
anul IV E

(Continuare în pag. 158)

Dragostea în nuvelele lui Slavici

Pionier al culturii române, Slavici rămâne pînă astăzi marele nuvelist al literaturii noastre.

Adevăratele modele ale genului, „Pădureanca“, „Gura satului“, „Scormon“, „La crucea din sat“ sint în același timp niște scrieri idilice. Pentru a înțelege concepția lui Slavici

despre dragoste, este necesar să amintim că scriitorul este un moralist; el înțelege arta ca un mijloc de educație civică și socială. În acest sens este interesantă și întimplarea pe care o relatează nuvelistul în „Românii din Ardeal“.

În 1872, în apropiere de Arad, la Soboteli, o văduvă usuratică a fost prinsă cu un om căsătorit. A doua zi, pentru a oferi o lecție și altora, primarul și preotul încuviințără ca femeia să fie purtată prin sat cu toba și „bătută pe la răspintii“.

Trași la răspundere, primarul și preotul au primit ajutor de la peste două sute de săteni care au arătat că ei au insistat în aplicarea pedepsei, pentru că au soții, fete, surori.

Slavici e de părere că pentru păstrarea „bunei rînduieri morale“, orice mijloc poate fi folosit. În nuvelistica sa, concluziile etice se degajă din prezentarea veridică a vieții, din redarea unor personaje riguroase, cu o intensă viață sufletească.

„La Crucea din sat“ este o idilă.

Mioara IACOB
anul IV-E

(Continuare în pag. 160)

Personalitate complexă

(Urmare din pag. 157)

tegrității morale, al unei sobrietăți văzute ca atitudine de viață, scriitorul își formează convingerea neclintă, inflexibilă, că sinceritatea și stăpînirea de sine sunt principalele trăsături ale omului adevărat. Si tot această necesitate, devenită vitală, de echilibru, de riguros echilibru, l-a dus la credința eronată, nocivă chiar, în generozitatea împăratului Austriei, care ar fi intenționat să facă din Transilvania „un element de ordin la hotarele de răsărit ale imperiului”. Cel care consideră că Transilvania se poate dezvolta ca stat federativ în cadrul Imperiului habsburgic și-și menține această convingere politică chiar și atunci când anacronicul imperiu devenise o himeră, a adus, în calitate de director al ziarului „Tribuna”, o importantă contribuție la înfăptuirea și consolidarea unității spirituale a tuturor românilor.

Publicația, al cărui conducător era, avea înscris pe frontispiciu: „Pentru toți românii soarele la

București răsare”, făcind loc în paginile sale, ca și în „Dacia literară” cu patru decenii înainte, unor producții literare aparținând scriitorilor din toate provinciile românești. La „Tribuna”, dar nu numai aici, a promovat Ioan Slavici, scriitorul, principiile unui viguros realism popular, pe care-l considera definitoriu în conturarea specificului național și pe care-l ilustrase anticipat, cu strălucire, prin publicarea „Novelelor din popor”.

Crezul artistic al scriitorului se intemeia pe **finalitatea etică** a literaturii, a artei în genere. Grefate pe un asemenea suport moral, nuvelele și unicul său roman viabil „Mara” sănt totuși degajate de tendințele uscat-didactice, rămînind tributare numai într-o mică măsură principiilor ostentativ moralizatoare, incapabile să altereze **autenticitatea realizării artistice** a operei.

Dar nu numai crezul artistic și l-a păstrat scriitorul intact, mereu constant cu el însuși, de-a lungul unei existențe care a fost martoră unor evenimente capabile să zdruncine radical convingerile unui om. S-a menținut, după cum am mai arătat, pe aceleași poziții politice timp de cîteva decenii, sacrificîndu-și cariera de literat și expunîndu-se oprobriului public, prin atitudinea sa potrivnică participării României la primul război mondial, care tocmai începuse. Scriitori care aduseseră elogii cuvenite literatului de talent, care era Ioan Slavici, l-au condamnat vehement pentru lipsa evidentă de înțelegere a imperialelor istorice, pentru vizunea sa incapabilă să adapteze normele etice la realizările social-politice imediate. O impresionantă pleodoarie pentru reabilitarea **omului** Slavici a făcut Gala Galaction, scriind următoarele: „Ce a gresit e simplu de tot. Si-a permis să păstreze, în ultimele vremuri, aceleași credințe, aceleași idei, aceleași convingeri politice pe care le-a avut o jumătate de veac”. Cu alte cuvinte, inflexibilitatea principiilor sale l-a făcut pe Slavici un inadaptabil.

Am căutat să reliefez, pe scurt, cîteva din fațetele personalității contradictorii care a fost Ioan Slavici. Si dacă scriitorul rămîne una din figurile proeminente ale literaturii române, nu mai puțin interesant, e personajul Slavici, definit printr-o mare consecvență morală într-o epocă plină de manifestări oportuniste.

MARA

Deși s-a afirmat ca nuvelist, Slavici va dovedi același incontestabil talent în calitate de romancier, odată cu apariția „Marei“, operă care multă vreme a trecut neobșrată. „Mara“ a fost și rămîne unul din romanele cele mai valoroase ale lui Slavici, o capodoperă a literaturii noastre. „Cea mai expresivă“ operă etică apărută între 1880-1900, ba chiar... cel mai bun roman al nostru înainte de „Ion“ (S. Cioculescu). Cu finul spirit al observației și analizei, Slavici a dat posterității nu numai un roman cu o mare valoare etnografică și documentară prin atenția pe care o acordă gradului social, ce-si pune pecetea autoritară asupra personajelor, dar prezintă în liniile ample și precise personalitatea complexă a Marei al cărei caracter se conținează cu dezinvoltură în raport cu mediul evocat în culori vii. Deși văduvă, Mara prezintă o accentuată tărie de caracter, nu se lamentă, răminind de-a lungul întregii acțiuni aceeași preocupață modestă, îscusită și întreprinzătoare, la care ne impresionează atât de mult profunda dragoste maternă.

Această femeie e copleșitoare și unică în același timp prin infâțișarea, dar și prin psihologia care poate fi a unor țărani, ci mai mult asemănătoare cu cea a pădurilor meșteșugărești în contact cu relațiile noii, capitaliste. Deși în aparență e o femeie tare, nesentimentală, aproape bărbătoasă, poate și din cauza vieții grele pe care trebuie să o înfrunte singură, Mara are condensată în sufletul său o mare doză de sentimentalism refuzat, pe care din cauza greutăților n-a avut prilejul să și-l manifeste. Sub masca dură și autoritară, nu de puține ori ni se dezvăluie o eroină cu un suflet sensibil de o rară delicatețe

maternă. Spirit practic, dornic de imbogățire, Mara îndeplinește cu abilitate meseria unui bărbat, se dovedește îscusită în orice imprejurare și destul de vicelană pentru a profita de pe urma preocupației. Personaj pozitiv în intenția lui Slavici, ea impresionează prin hărnicie, rezistență și vlagă nesecată, o bogată experiență de viață chibzuțită. Produs al mediului căruia își se adaptează cu o rară inteligență practică, eroina își dă seama că valoarea oamenilor nu se apreciază după merite individuale, ci după măritimea averii. În mod vădit gradat, necesitatea de a munci și de a cîștiga simpatia și admirarea celor din jur, spiritul gospodăresc devin sete de înavuțire. Este începutul dezumanizării care, adeseori îi trezește sentimente contradictorii de generozitate orgolioasă, zgîrcenie și egoism și care la rîndul lor creează un nuanțat joc psihologic. Cu talentul său, Ioan Slavici realizează pagini de fină analiză psihologică și ne dezvăluie o Mara parțial decăzută, căreia, îi este imposibil să mai dea înapoi, să se susțră puterii suverane a banului, una din legile obiective care guvernuau societatea. În esență, romanul „Mara“ nu marchează numai un punct avansat al concepției lui Slavici, ci și o culme a măiestriei sale.

Complexitatea umană ca și realmul indiscutabil al acestui personaj feminin îl-au determinat pe G. Călinescu să afirme: „Proporția aceea de zgîrcenie și afecțiune maternă, de hotărire bărbătească de sentiment al slăbiciunii femeiești e făcută cu o artă desăvîrșită“.

Dragostea în nuvelele lui Slavici

(Urmare din pag. 157)

Bujor, feciorul lui Stan, „om cărturar, dar sărac“ a crescut ca servitor în casa lui Mitrea Boarul de a cărui fiică, Ileana, se îndrăgostește. Ileana împărtășește aceeași dragoste delicată. Însă în momentul în care „Badea Mitru“ îi spune în față lui Bujor că este slugă, flăcăul nu mai poate rămâne în casa bogătanului și demn, o părăsește. Este vorba, de fapt, aici, de un conflict social care va apărea și în celelalte nuvele. Bujor și Ileana se vor întîlni la crucea satului (de aci semnificația titlului), iar dragostea lor sinceră și curată îi va impăca. Căsătoria va fi acceptată și de părinți, fără a se lua în considerație starea materială.

„Pădureanca“ este povestea dragostei pline de șovăire a Siminei, frumoasă și harnica fată a unui om sărac, pentru Iorgovan, feciorul chiaburului Busuioc și Sofron, arătul acestuia. Deși între Simina și Iorgovan s-a încins o dragoste pasionată, totuși ei nu se pot căsă-

tori, fiindcă societatea în care trăiesc mutilează firescul vieții. În cele din urmă, Simina va alege drumul luminos pe care o conduce cu pași siguri Sofron. Pretenția lui Slavici ca fiecare nuvelă să aibă finalități etice degenerăză uneori în didacticism. Este și cazul nuvelei „Pădureanca“. Abătindu-se de la principiile morale Iorgovan sfîrșește în nenorocire, iar moara lui Busuioc arde.

Titlul nuvelei „Scormon“ este dat după numele cîinelui care are rolul de a dovedi legătura dintre eroină și animal. Într-o zi, în timp ce Sanda urzește pînza, se ivește pe neașteptate cîinele lui Pascu, ciobanul plecat de trei ani în cătanie și care nu mai dăduse nici un semn de viață. Urletul cîinelui, la rostirea numelui de Pascu, o face pe fată să se gîndească la moartea iubitului și să suferă. Peste cîțva timp, cîinele nu mai urlă cînd este întrebăt unde e Pascu și aceasta îi dă speranțe fetelor: „Cine știe, poate că nici n-a murit, își zise Sanda“. Cînd Pascu se va întoarce tot Scormon va întimpina pe Sanda în drumul ei spre stînă, unde se află iubitul său.

„Gura satului“ este tot o idilă. Își aici aspirația eroilor lui Slavici către împlinirea vieții este estompată de prejudecățile sociale. Marta, fiica Saftei și a lui Mitru, tăranii instărați, devenită nubilă oferă prijele de discuție „gurii satului“.

Toată lumea prevede că Marta se va căsători cu Toderică, fiul Florei Cazacului, pentru că și acesta era bogat. Lucrurile însă nu se vor întimpla așa. Marta se va îndrăgosti de un cioban, Miron, un adevărat Făt-Frumos care nutrește pentru fată aceeași dragoste sinceră. Pentru a-și asculta tatăl, Marta se hotărăște însă, să se căsătorească totuși cu Toderică. Chiar în ziua logodnei însă, la auzul fluierului lui Miron, în Marta se reaprinde pasiunea. Logodna se va rupe. Marta stă cățiva ani nemăritată, răminind credincioasă iubitului ei, și nu în zadar, pentru că-l va reîntîlni într-un tîrg. Căsătoria se va încheia fără dificultăți.

Slavici impune în proza noastră investigația psihologică. Prin nuvelele de mai sus, el dovedește o bună cunoaștere a sufletului personajelor sale, oameni simpli, timizi, pasionați cu o mare doză de sensibilitate, discreție, finețe.

SALUT LICEULUI SEMICENTENAR

In această primăvară, Liceul „Al. I. Cuza”, din Focșani, împlinește o jumătate de veac de existență, 50 de ani de muncă pasionată la catedră pentru deschiderea porților cunoașterii, moment de amintiri dragi, evocate acum de profesori și elevi.

Minți luminate au aprins facile la catedră, minți luminate le-au preluat. Liceul își amintește și își face noi proiecte. Celor care acum se confesează cu căldură despre anii adolescenței petrecuți în acest lăcaș de cultură, ne alăturăm cu un gînd sincer și cu dorința ca valoroasele inițiative să fie continuate de cei care astăzi beneficiază de minunatele condiții de care dispune învățămîntul actual.

Liceul centenar „UNIREA” — Focșani

Nostalgie. Fotografie executată de **Florina IACOVACHE**, elevă anul III, Liceul „Al. I. Cuza”, premiată la concursul inițiat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

ION DIACONU, FOLCLORIST (III)

de prof. univ. dr. I.C. CHIȚIMIA

Chiar din primul volum al **Tinutului Vrancei** (1930) autorul a pus în lumină și în circulație științifică nouăzeci și una de variante ale „**Mioriței**” număr impresionant față de ce se știa pînă aci, fiecare variantă (unele în proză) avînd însemnatatea ei în contextul celoralte. Vatra Vrancei, de care se leagă **Miorița**, a conservat, deci, în forme multiple și viabile, această capodoperă a folclorului românesc. Varianta publicată de Alecsandri își află astfel acoperire totală în aceste variante, cu dulce grai local.

Tinind seama de toate variante și de cele culese în alte zone pînă în cîmpia izolată a Teleormanului, e de mirare că mai există și azi „savânt”, cu știință moartă în cap și pe birou, care afirmă că **Miorița**, este, în fond, o prelucrare și o creație a lui V. Alecsandri. Nu s-au ostenit să analizeze măcar variantele din **Tinutul Vrancei**.

Alături de **Miorița**, autorul a valorificat noi și interesante variante ale altor cîntece bătrînești, precum **Ghiță Cătanuță**, **Cintecul Badiului**, **Corbea**, **Cintecul Gerului**, **Cintecul lui Manole**, **Cintecul lui Iorgovan**, **Tănislav**, pentru a nu aminti decît pe cele mai răspîndite, lîngă care se asează altele cu importanță lor specială.

În volumul al II-lea al **Tinutului Vrancei**, în noua ediție din 1969, Ion Diaconu a îmbogățit considerabil materialul poetic popular cu peste 640 de doine (exact 642), apoi bocete, strigături, colinde, desfîntese, între ele existînd piese de noutate structural folclorică (desfîntese). Dacă ne gîndim că vor urma încă volume întregi privind această regiune, înseamnă că Vrancea este o arie de deosebită importanță a folclorului românesc.

În primele două volume ale **Folclorului din Rimnicul-Sărat** (1933 și 1934) autorul a studiat, de asemenea, balada populară, găsind noi variante la multe din baladele culese în Vrancea, dar și lucruri în plus, precum variante la balada **Costea** (**Dolca** din Alecsandri), la **Dobrisan**, **Donciă**, **Ionea Săbiencea**, **Chira Chiralina**, **Mihu Haiducul**, **Sandru**, **Cintecul Sharpelui**. Aceasta dovedește varietatea de creație a poporului, chiar în arii apropiate unei altele.

În volumul al III-lea al acestei opere, **Folclor din Rimnicul-Sărat**, apărut, după cum spuneam, de-abia în 1948, Ion Diaconu completează materialul cu noi variante ale unor balade, între care în plus a descoperit un interesant **Novac** și un splendid **Toma Alimoș**, pe care

1) Ion Diaconu, **Tinutul Vrancei**, București, 1969, t. I, p. 32 și urm.

2) *Ibidem*, p. 95–100.

3) *Ibidem*, p. 75.

4) Stoyan Djoudjeff, *Rythme et mesure dans la musique populaire bulgare*, Paris, 1931; vezi și „Revista de folclor”, III₂, p. 7–46.

5) Ion Diaconu, *op. cit.*, p. 49–53 și 189.

6) *Ibidem*, p. 228 și urm.

7) *Ibidem*, p. 263.

8) Ion Diaconu, **Folclor din Rimnicul-Sărat**, t. III, București, 1948, p. 5 și urm.

informatorul Zamfir Bogoi din Obilești, județul Rîmnicul-Sărat, fi auzise la Vidra, în Vrancea, la o petrecere cu lăutari și se muncise o noapte întreagă să-l „deprindă”, cum spune el. E un exemplu de soarta și difuzarea orală a cîntecelor populare (și a folclorului în general). Volumul al III-lea însă al **Folclorului din Rîmnicul-Sărat** conține și un însemnat număr de doine (137), strigături și colinde. Colindul are imagini din fondul vechi folcloric.

În general, Vrancea și Rîmnicul-Sărat constituie la un loc una dintre zonele țării cele mai interesante și cele mai bine cercetate și studiate din punct de vedere folcloricistic și, firește, acest lucru se datorează lui Diaconu.

În ce privește ideile și judecările de valoare ale acestuia în domeniul folclorului, ele se găsesc în diverse articole, în studiile introducătoare la volumele cu materiale folclorice și în **Reflexiuni despre cîntecul și versul popular** (1946). Se poate spune că Diaconu s-a specializat prin excelență în problemele cîntecului popular, pe care l-a adîncit în toate implicațiile lui multiple, fiind la curent cu studiile și teoriile specialiștilor români și străini, analizând aceste teorii critic, urmărind atent problema interacțiunii dintre vers și melodie, problema nașterii și difuzării cîntecului, a structurii lui poetice și melodice. De aceea, nici materia de muzică populară nu i-a rămas străină.

Dacă studiul introductiv la prima ediție din **Ținutul Vrancei** este de concentrarea clasică și limpezimea concepută în asemenea studii de Ovid Densusianu, studiul din ediția a II-a (1969) este o lucrare în sine de aproximativ 300 de pagini, în care impresionează informația neobișnuită și ridicarea a numeroase probleme folcloristice. Metoda de lucru pe teren¹, controlul variantelor și implicit al memoriei informațiilor, prin înregistrări de la același, la scurte intervale de timp², urmărirea materialului poetic „în conexiunea lui muzicală”³, apelind în acest sens la specialiști, precum la Constantin Brăiloiu, sau cunoșcind de aproape lucrări ca aceea, remarcabilă, a lui Stoian Djoudjeff⁴, pe care o puse pe larg în lumină pentru prima dată la noi⁵, prezintarea exhaustivă a cercetărilor privind studiile etno-istorice, sociologice, folclorice și dialectice, despre Vrancea⁶, amănunte speciale care arată că **Miorița** este cîntată „neasemuit de artistic” prin grai, fluier sau caval⁷, toate dău acestui studiu introductiv o valoare aparte.

La fel stau lucrurile cu **Folclor din Rîmnicul-Sărat**. Față de volumele anterioare, studiul introductiv din volumul al III-lea (1948) rezolvă problema atât de mult discutată a lăutarilor, văzuți adesea numai ca alteratori ai folclorului, fără să se facă distincție între ei, după mediul și vatra de care erau legați, printr-o lungă tradiție⁸. De fapt, se discuta problema de la birou, fără cunoașterea directă și în delungată a terenului.

În fine, **Reflexiuni despre cîntecul și versul popular** (1946), lucrare premiată în 1948 de Academia Română cu premiul de stat „Ion Heliade Rădulescu”, este sinteza care demonstrează și mai mult pregătirea specială a autorului în domeniul cîntecului popular, stăpînind o vastă bibliografie a problemei, română și străină, de la cercetători mai vechi ca E. Hoffmann-Kreyer, John Meyer, O. Densusianu, P. Cancel, D. Caracostea la lucrări mai tîrzii ale lui Hans Naumann, M. Bringemeier, Al. Dim. P. Iroaie etc. Problemele discutate sunt variate, de la întrebuițarea și sensul termenilor **popular** și **poporal** la interpretări genetice, cu diverse teorii de „producere” și „recepție” ale cîntecului și diverse școli europene. Tema era importantă și a fost bine analizată, fiindcă nu este de conceput cîntec creat în colectiv, dar nici orice individ din colectivitate capabil să creeze folcloricul. Există inspirații, cum spune Diaconu, cu suflul colectivității în ei, care lansează creații folclorice, acestea fiind desăvîrșite ulterior în sinul colectivității. Întrebuițind toate studiile de bază de pînă aci, Ion Diaconu analizează fondul cîntecului sub toate aspectele, psihologic, social, estetic, și și dă acestui cîntec popular o configurație mai precisă și mai bine limpezită științific, în noianul de teorii europene.

În totalitatea sa, activitatea folcloricistică a lui Ion Diaconu este unui om de știință de prima mină, aducînd contribuții de bază și de calitate științifică remarcabilă în domeniul folclorului.

Esteticul

Geneză - evoluție - ipostaze

De la forma funcțională, la forma liberă

În secvența din numărul precedent al revistei, insistam asupra inventiei fundamentale a omului. Aveam în vedere anume faptul că omul a reușit să treacă din domeniul naturii în domeniul culturii în momentul cînd, încefînd să mai caute în mediul înconjurător o formă care să convingă scopurilor lui practic imediate (tăiat străpuns, zdobilbit etc.) a început să conceapă și să fabrice el însuși o formă convenabilă. Insistam — cu un cuvînt — asupra actului prin care omul, reușind să facă dintr-un obiect natural un mijloc, a început el însuși să-și fabrice mijloacele. Subliniam, de asemenea — citîndu-l pe Herbert Read — că eficiența s-a constituit ca principal criteriu în evoluția uneltelelor și că eficiența a condus în mod imperceptibil la forme care nu erau cumai eficiente, dar și frumoase. Obiectul intervenției noastre din acest număr ar fi, deci, acesta: în ce împrejurări forma uneltei s-a despărțit de funcția ei pentru a fi considerată în ea însăși, în ce împrejurări, deci, s-a trecut de la forma funcțională la forma liberă. Ce trebuie să înțelegem prin noțiunea „formă liberă”?

În legătură cu chestiunea formulată, istoria reflecției teoretice consemnează două ipoteze: ipoteza **imanentistă** care intemeiază pozițiile idealismului — obiectiv sau subiectiv — și ipoteza **materialistă**, împroprietă denumită de unii cugetători „mimetică sau naturalistă”. Să le considerăm pe rînd.

Ipoteza **imanentistă** este clădită pe un apriori? Există — se spune — un **anima mundi** — un suflet care străbate firea pînă în adîncurile ei, modelînd-o și prescriindu-i formele. E vorba, aşadar, de o tendință naturală care conduce la forma frumoasă și la arta în genere, tendință care se manifestă mai întîi în instinctul constructiv al animalelor, în faptul biologic al procreației și creșterii, în fenomenul cristalizărilor, combinațiilor chimice etc. Concluzia e că oamenii primesc de la natură darul plasticității și în general, puterea artistică, harul armonizării și proporționalității formelor. Considerată în temeiurile ei, ipoteza imanentistă se dovedește a fi în total precară. Ea rămîne în esență, rodul unei optici antropomorfizante, adică, în acest caz, a transferului de sensibilitate din orizontul omului în orizontul naturii. Si întrucât se face în mod ușor abstracție de istoria socială a omului, ipoteza în discuție nu poate oferi un răspuns satisfăcător întrebării: de ce la nivelul **semneelor** saie, în general, omul pune o distanță între perceptibil și inteligibil, de ce — prin urmare — o formă omenească devine interesantă nu prin ceea ce prezintă, ci prin ceea ce re—presintă.

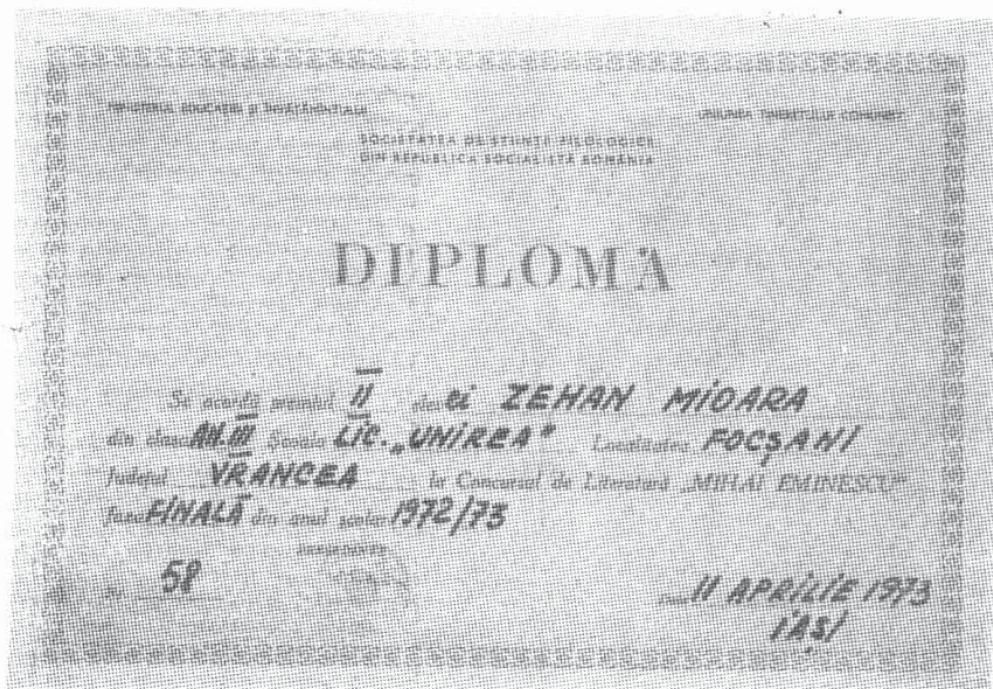
(Continuare în pagina 178)

Felicitări, MIOARA!

Eleva MIOARA ZEHAN ,anul III D ,una dintre colaboratoarele de bază ale „Revistei noastre”, a obținut premiul al II-lea, la faza republicană a Concursului de literatură română „Mihai Eminescu”, ediția 1973. Este un frumos succes dobândit în urma unei munci îndelungate și sistematice. El vine după alte performanțe realizate de reprezentanții liceului nostru. La concursurile de literatură română, desfășurate în ultimii zece ani, ei s-au evidențiat de șapte ori. E vorba de Ion Pînzaru (premiul I, în 1966, 1967, 1968; premiul special, în 1969), Mihaela Miloș (mențiune, în 1971 și 1972), și Mioara Zehan. După cum se poate observa, s-a creat o veritabilă tradiție.

În numărul de față, publicăm fotocopia diplomei și lucrarea premiată, intitulată „Iași veche cetate de cultură românească”.

REVISTA NOASTRĂ

IAȘI,
VECHE CETATE
DE CULTURĂ
ROMÂNEASCĂ

Pentru cel care vine pentru prima dată în Iași, surprizele de ordin estetic se înlanțuie cu repeziciune. Culorile trecutului sunt puternic împregnate în tabloul peisajului actual, dar fără să distoneze cu realitatea tremătătoare, dimpotrivă acest caracter conferă orașului un aer de originalitate, îl învăluie, sub ochii noștri, în „ceață amintirii”, a nostalgiei lui Sadoveanu, nerăpindu-i nimic din farmecul prezentului. „Dulcele tîrg al Ieșilor” a lui Teodoreanu s-a schimbat, tumultul înnoirilor l-a prins în iureșul său, dar unda de poezie pe care o descoperi pe fețele tuturor autohtonilor nu a dispărut. Iașul își păstrează acel aer de poezie, de candoare tinerească, de usoară nostalgie și visare, de moliciune, impresie la care contribuie poate și florile de

Mioara ZEHAN
anul III D

(Continuare în pag. 182)

„REVISTA NOASTRĂ“ pe drumurile literare ale Moldovei

14 aprilie 1973, ora 5. Numărătoarea inversă indică lansarea... microbuzului. Toți suntem pe locurile noastre: profesori, colaboratori, redacțori, fotoreporterii. Cerul e înnorat. Burează. Frigul pătrunde pînă la oase, dar nu și în suflăt... Bornele înșirute ca o salbă pe margineașoselei disperă în urma noastră cu o viteză de peste 100 km pe oră. La orizont, apare discul roșu al soarelui. Trăim primele emoții estetice.

Ajungem la Iași. Fosta capitală a Moldovei ne întâmpină ca un adevărat lăcaș de studiu și conservare a istoriei naționale. I-am rezervat o zi. Aici ne așteaptă prietenul „Revistei noastre”, tovarășul profesor universitar dr. I. D. Lăudat. Și-a întrerupt ocupațiile pentru a ne îndruma această călătorie culturală. Ne simțim mai mult decât onorați. Urmărim împreună drumul marilor literatori ai țării.

CITEVA SECOLE IN „CASA DOSOFTEI”

Edilii Iașului au secționat o mare arteră de circulație, pentru a reconstituia pe ruinele descoperite, această casă-muzeu. Este dovada unei finalări conștiințe patriotice și a prețuirii trecutului neamului nostru. Ii felicităm din toată inima!

De sub cupolele ei, au ieșit la lumină cărți, care au contribuit la plămădirea limbii noastre literare. Poate că au avut loc aici și sfaturi de taină pentru apărarea gliei strămoșești.

Comorile literare aflate aici recompon epoca veche, începînd cu primele manifestări atestate și pînă la începutul secolului al XIX-lea.

Admirăm: un manuscris slavon din secolul al XIV-lea, copiat aproximativ între anii 1350-1380; „Apostolul”, cel mai vechi manuscris românesc datat, copiat de popa Bratu din Brașov, la 1560; „Cazania” sau „Cartea românească de învățătură”, tipărită de mitropolitul Varlaam, la Iași, în 1643; „Noul Testament” de la Bălgad (Alba-Iulia), tipărit de Simion Ștefan, în 1648; „Descripția Moldaviae” a lui Dimitrie

Cantemir; „Biblia de la București”; un „Cronograf” (tipărit în secolul al XVIII-lea) care a aparținut lui Eminescu și din care s-a inspirat în făurirea „Luceafărului”; „Lexiconul de la Buda” (1825) să.

În inimă noastră ridicăm un monument și icoană meșteri tipografi, care, cu migala și răbdarea bijutierilor, ne-au lăsat aceste nesterminate.

Vizita ia sfîrșit. Revenim însă greu la realitate, din lumea mirifică în care ne-am aflat, nici noi nu știm bine: cîteva zeci de minute sau cîteva secole?

CETĂȚUIA

Așezată pe dealul care ii poartă numele, Cetățuia ne introduce, ca prin „Tunelul Timpului”, în atmosfera unor vremuri revolte; biserică, ridicată între 1669-1672 de Duca-Vodă, a fost martoră plecării lui Dimitrie Cantemir, în 1711, pentru totdeauna, în Rusia.

Ca o carte de istorie ce vorbește despre „neură vremurilor”, Cetățuia este mărturia secolelor trecute, a bogăției spirituale a unor oameni care au avut de înfruntat vicisitudinile veacului lor. Patina timpului, puternic impregnată în ziduri, îi sporește monumentalitatea austera. Duca, domnitorul atît de hulit de hrisoave și literatură, voia să-și asigure pomenirea respectuoasă a urmașilor prin această operă de artă.

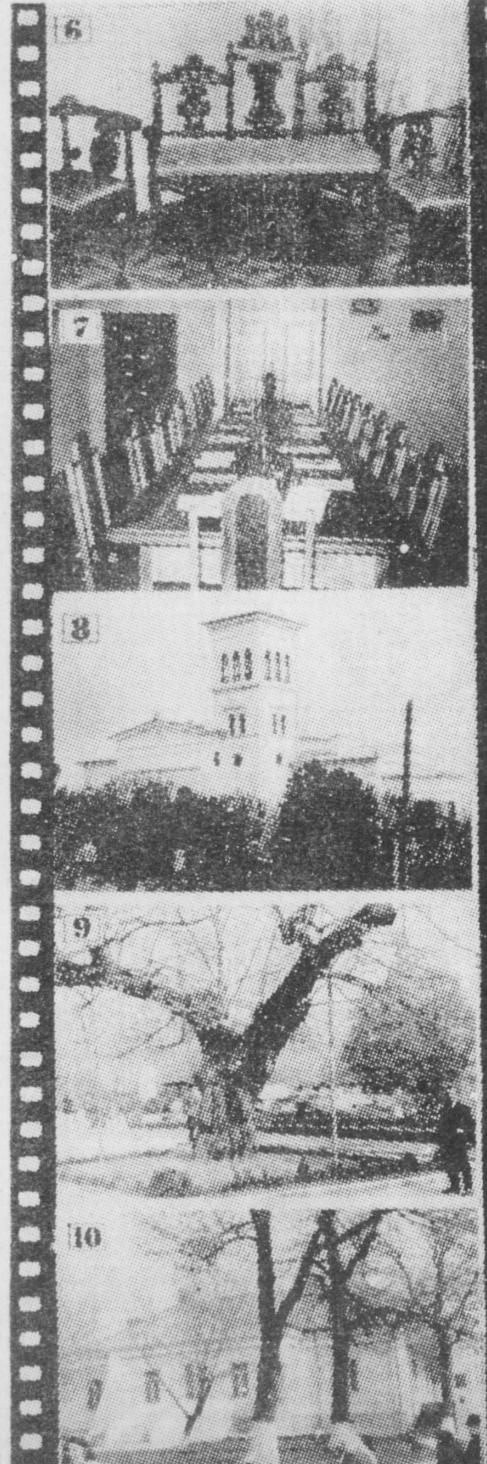
Zidurile Cetățuiei au adăpostit între 1682-1694 tipografia grecească. Deci aici a fost și un factor de cultură laică, nu numai religioasă.

Cetățuia domină și azi Iașul, înfruntind cu strănicie secolele și vorbind urmașilor despre setea de cultură și de frumos a înaintașilor. Păsim cu pioșenie în sala cu tavanul în ogive, aceeași prin care, cu superioară admiratie și

(Continuare în pagina 168)

1. Un zimbet fotoreporterului... înainte de plecare...
2. ...și, am pornit la drum
3. Întîlnire cu prof. I. D. Lăudat
4. Casa Dosoftei
5. Muzeul de literatură a Moldovei

6. Aceste scaune au aparținut lui T. Maiorescu
7. Masa umbrelor.
8. Copou. Casa Sadoveanu
9. Teiul lui Eminescu
10. Flăminzi. Muzeul răscoalei din 1907.

(Urmare din pagina 167)

rară noblețe, intra adesea, coborînd din înălțimile astrale în care îi cutreiera spiritul, Eminescu.

BOJDEUCA LUI CREANGĂ

Trecem pragul bojdeucii din Ticău cu sentimentul că dincolo de el ne va întîmpina feierul lui Ștefan a Petrei Ciubotariul. Interiorul ne lasă impresia că scriitorul e plecat undeva, prin vecini. Ne-o spun: masa, întinsă, scaunele care se odihnesc în jur, cuptorul cu surprizele culinare ale Tincăi... Această impresie este întărită și de rindurile fără încheiere, de pe masa de lucru, de ceasul și ochelarii „uitați” alături, călimara și tocul (obosit acum), toate așteptîndu-l parcă pe stăpinul lor să apară dintr-o clipă într-alta și să le însuflățească...

Documentele (originale sau fotocopii) ne oferă o adevărată călătorie de-a lungul vieții neîntrecutului povestitor: actul de naștere, fotocopii ce-l surprind în cele mai semnificative momente ale vieții, adeverințe de pe la școlile din Tg. Neamț, Fălticeni, Seminarul din Socola, o foaie a premianților Școlii normale „Vasile Lupu” din Iași (Creangă e în capul listei), extractul de moarte din 31 decembrie 1889.

În curte e primăvară. Soarele desenează muguri rotunzi și calzi. Cerul dezmiardă circul, pătindu-și sfios albastrul cu acoperișuri și nori... Si gîndul zboară la Eminescu, găzduit în momente grele, în această căsuță.

„INTRĂ CINE VREA, RÂMÎNE CINE POATE”

Fostul sediu al societății „Junimea”, actualmente **Muzeul de literatură a Moldovei**, a fost înălțat de Vasile Pogor între anii 1855-1858. Cele paisprezece încăperi nu renunță la autenticitate, tradiție, actualitate.

Aici s-au ținut multe dintre ședințele „Junimii”, aici s-au definit opere, aici s-au ascuțit mintile în iureșul luptelor de idei. Pe aici au trecut: Maiorescu, Alecsandri, Eminescu, Creangă, Caragiale, Iacob Negruzzî (sufletul „Convorbirilor literare”), Teodor Rosetti, Petre P. Carp, Nicu Gane și mulți alții cernuți de celebră sită „Intră cine vrea, râmîne cine poate” (V. Pogor).

Ediții princeps, obiecte de valoare, care au aparținut scriitorilor din epoca modernă și contemporană, colecții de reviste, manuscrise, fotografii — toate sint încadrate în fluxul istoriei vieții noastre literare.

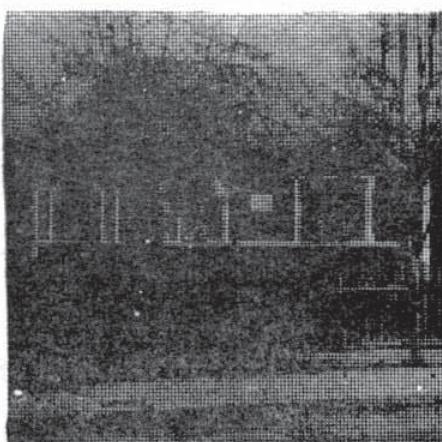
Emoțiile se intensifică clipă cu clipă. Într-o vitrină zărim ceasul lui Eminescu. În salonul junimistilor observăm: biroul de lucru al lui Vasile Pogor, cîteva scaune tapițate, rămase de la Maiorescu, pianul lui Duiliu Zamfirescu. Într-o altă încăpere (aleasă după descrierea făcută de M. Sevastos), s-a reconstituit redacția „Vieții Românești”, cu elementul caracteristic: „masa umbrelor”. Cu aceeași grijă sint expuse

...tocul, călimara, ochelarii... toate așteptîndu-l parcă, pe stăpinul lor

La Bacău, n-am văzut decît exteriorul casei „G. Bacovia”

Pașcani. Aici a fost casa Sadoveanu

Pe drumurile literare ale Moldovei

Simbolul țărănimii, o statuie de marmură

mărturiile lăsate de Garabet Ibrăileanu, Mihail Sadoveanu, Calistrat Hogaș, Ionel Teodoreanu, Al. Vlahuță, George Topirceanu, Otilia Cazimir.

Coborim cu regret treptele pe care am suiat în acest excelent lăcaș, unde inimile noastre au bătut încă o dată într-o unicitate românească.

PE AICI — CU SIGURANȚĂ — VOM MAI TRECE !

Intr-o marginie a orașului, la Copou, se află casa construită de Mihail Kogălniceanu și locuită de George Enescu în timpul primului război mondial, și de M. Sadoveanu, între 1919-1936. Astăzi este sediul Institutului de istorie, literatură și folclor al Filialei Iași a Academiei R.S.R. Am fi vrut să găsim un muzeu „Sadoveanu“. Explicația e simplă: aici și-a creat operele monumentale, intrate de la apariție, în circuitul valorilor naționale și universale. Nu mai vorbim și de eternizarea memoriei lui Kogălniceanu și Enescu.

Ii dăm roată. Privim turnul de unde Sadoveanu a urmărit o groaznică furtună, pe care o va descrie în „Balaurul“, ușile deschise prietenilor. Prin ferestre răzbăte țăcănițul mașinilor de scris...

Grădina Copou. Ne adunăm în jurul teiului lui Eminescu. N-a înflorit încă. Ce poezii păstrează mai viu parfumul florilor de tei? Sub ce rămuris s-au depănat mai tulburător gîndurile poetului? Nici un răspuns.. Parcă și-ar aștepta prietenii pierduți pe cărările timpului...

Părăsim Iașul răsfirat pe cele șapte coline, precum Roma, cu hotărîrea fermă de a mai veni la izvoarele sale spirituale.

DRUMUL CONTINUĂ LA... FLĂMÎNZI...

Vizităm Muzeul răscoalelor țărănești în „acordurile“ nemuritoarelor versuri ale lui Arghezi:

„În anii nouă sute șapte,
Ca din senin, în marte, într-o noapte,
S-a ridicat spre cer, din Hodivoaia
Si din Flăminzi, și Stănișoara, văpaia“.

Tradiționalele unele de lucru, devenite arme de luptă în vremea răzmeritei, au, aici, valoarea unor mesaje transmise viitorimii, peste veacuri. Simbolul țărănimii — o statuie de marmură.

...IPOTESTI...

Din șoseaua care duce de la Botoșani la Dorohoi, se desprinde la stînga, spre Ipotești, un drum sprijinit de plopi tineri, drum marcat de efigia turnată în bronz a lui Eminescu și prin să în marmură. Satul nu se vede de la depărtare. Rămînem surprinși însă cînd coborind o pantă dulce, ni se deschide în față, larga priveliște a universului natural, eminescian. Este o

(Continuare în pagina 170)

(Urmare din pagina 169)

așezare mică, împrăștiată într-o vale și pe poalele unor coline. Pădurile ce împodobesc dealurile din împrejurimi parcă murmură :

„De treci codrii de aramă, de departe vezi
albind

Și-auzi mîndra glăsuire a pădurii de argint“.

Și-n același timp :

„Fiind băiet, păduri cutreieram
Si mă culcam ades lîngă izvor“.

Casa-părintească nu se mai păstrează, iar cea care adăpostește muzeul nu este o copie a celei originale. Istoria disparației ei este lungă și pusă încă sub semnul incertitudinii. Un lucru e sigur : timp de 20 de ani (1904-1924), a fost lăsată în paragină.

În spatele muzeului se întinde cimitirul. La umbra a doi salcâmi și a unui tei se odihnesc cîțiva membri ai familiei Eminovici : Gheorghe și Raluca, părinți ; Iorgu și Nicu, frați. Ce bine ar sta lîngă mormînt o placă cu cîteva versuri din poezia „O, mamă...“.

„Deasupra criptei negre a sfîntului mormînt
Se scutură salcimii de toamnă și de vînt
Și bat înceț din ramuri, îngînă glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.“

Despre Eminescu s-au scris și se vor mai scrie biblioteci întregi, dar niciodată nu se va spune ultimul cuvînt, căci „poeziile lui sunt fără moarte și vor încînta sufletul poporului nostru pînă la sfîrșitul timpurilor“ (M. Sadoveanu). De fapt, ajuns la Ipotești, nu știi pentru ce ai venit : să vezi sau să cercetezi documente ? Răspunsul îl găsești cînd simți prezența poetului...

Și mulțumiți de aducerile aminte, nu fără melancolie, lăsăm Ipoteștiul în urmă, ca „umbră pe pînza vremii“. Iar cînd drumul ajunge pe culme, ne mai aruncăm o dată privirea înapoi, fiind încredințați că nu vom uita niciodată această mică Mecca din nordul Moldovei.

Întîlnim din nou efigia de la răscrucă și nu ne rămîne decît să ne gîndim, la adevărul dăltuit în versurile :

„Din sînul vecinicului ieri
Trăiește azi ce moare“.

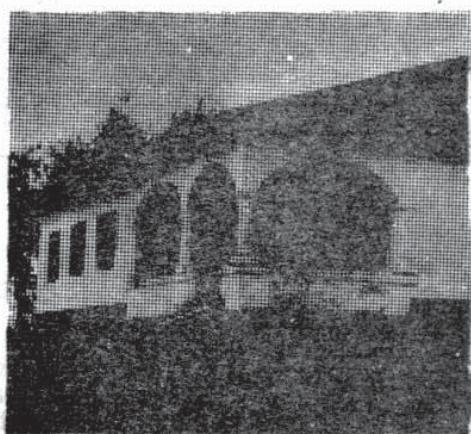
...PAȘCANI.. NERVI DE PRIMAVARA...

— Casa memorială „Sadoveanu“ ? Înainte, pe dreapta.

Nerăbdarea crește pe măsură ce ne apropiem. Dar stupefacție : pe strada Ștefan cel Mare, la nr. 212, e o clădire nouă, pe peretele căreia e prinsă o placă cu următorul conținut : „Aici s-a născut Mihail Sadoveanu, la 5 noiembrie 1880“.

Conducătorul excursiei intră în curte. Din bucătărie ieșe o femeie între două vîrstă. Răspunde zîmbind :

— Casa lui Sadoveanu nu mai este...
— Vedem și noi...

Mircești. Casa părinților lui V. Alecsandri

—... am dărimat-o... O cumpărasem după război, de la o rudă a scriitorului. Și cînd am văzut că vin aici oameni din toate părțile, mi-am închipuit că va deveni muzeu. Atunci...

In numele „sfîntului drept de proprietate”, Acatrinei Vasile a distrus un bun național.

Unde-au fost vecinii? Dar edilii orașului?

Cineva ne informea că la Casa pionierilor este amenajat un muzeu „Sadoveanu”. Plecăm acolo copleșiți de mînire. Nu putem să vedem nimic, pentru că tov. Stejar, responsabilul muzeului, însoteste (după cum ne spune la telefon, soția sa)... o echipă artistică în județ (15 aprilie 1973, ora 15,30).

...MIRCEȘTI...

E o casă memorială autentică. Te copleșește prin bogăția și valoarea exponatelor. Avem prilejul să urmărim evoluția poetului Vasile Alecsandri, cercetând documentele (originale și fotocopii), ediții rare, manuscrise, cărți cu dedicație de la Bălcescu, Odobescu. O cutie albastă amintește de premiul obținut de Alecsandri cu poezia „Cîntecul gîntei latine”, la Montpellier, în 1878. În camera de lucru zăbovim mai mult. Ne rețin atenția: biroul, biblioteca, geanta diplomatică, portretele soției și ale fiicei sale, pictorița Maria Bogdan.

Clădirea a fost ridicată de Vasile Alecsandri în 1867. O cunoșteam din manualele școlare, din albume, reviste, monografii.

Se mai află în picioare și casa copilăriei. E în altă parte. Gospodarii satului i-au dat însă altă distincție și n-o îngrijesc. Știu ei oare că de la balconul ei poetul a anunțat, în 1855 dezrobirea țiganilor?

...BACAU.. PLETOȘI ÎN INCURCÂTURA

Vizitarea casei memoriale „George Bacovia” e ultimul punct din program.

Pe artera principală nu vedem indicatoare care să ne ajute să ajungem unde vrem. Ne adresăm unor... pletoșii...

— Casa „Bacovia”? Casa „Bacovia”?!. Stați așa! Stați așa! Înainte, la dreapta... ne „informeaază” unul...

— Nu la dreapta, sare altul, ci la stînga...

Pierdem timpul. Cu chin cu vai, nimerim, dar e prea tîrziu... Funcționara a respectat ora închiderii (17) Fotografia doar exteriorul casei memoriale „G. Bacovia”.

...În drum spre Focșani, organizăm redactarea reportajului pe care îl semnează:

Mihaela DULCU (anul III D),
Mariana PECETESCU (anul III D),
Mioara ZEHAN (anul III D),
Anica GISCA (anul III D),
Adriana CHIRU (anul II D),
Maricel POPA (anul III C),
Constanța TAZLĂU (anul II D).

Chronica liceului

● Vă fi folosită din nou ștampila vechij serii a „Revistei noastre”, ca urmare a descoperirii ei în arhiva liceului de către tov. secretară șefă, Ioniță Elena.

● În zilele de 31 martie și 1 aprilie 1973, în sala de festivități a Liceului „Unirea”, s-a desfășurat faza finală a festivalului-concurs „Tineretul cintă țara”, organizat de Comitetul județean U.T.C. și Comitetul județean al sindicatelor. Elevea Valeria Cherciu, anul II B, care a reprezentat, alături de alți elevi, liceul nostru, s-a clasat pe locul I.

● În ședința din 10 mai a cercului de literatură română al elevilor anilor I și II, condus de tov. prof. Vasilica Andreeșcu, eleva Mihaela Banciu, anul I A, a susținut lucrarea „Romantismul, trăsătură generală în literatura română și universală”.

● În vacanța de primăvară, între 6 și 10 aprilie 1973, organizația U.T.C. a liceului nostru a efectuat o excursie în Transilvania, Banat, Oltenia și Muntenia. Printre obiectivele vizitate se remarcă: „Biserica neagră”, din Brașov, Muzeul „Brukenthal” din Sibiu, Cetatea de la Deva, „Castelul Huniazilor” din apropierea Hunedoarei, Sarmisegetuza, complexul sculptural „C. Brâncuși” din Tg. Jiu, Hidrocentrala de la Porțile de Fier ș.a.

Mariana PECETESCU
 Anul III D

UN SINGUR ȚEL ȘI-O SINGURĂ VOINȚĂ!

*Noi toți, cei douăzeci de milioane,
Încolonați în marș spre biruință,
Pornim pe-a împlinirii sfântă cale
C-un singur țel și-o singură voință.*

*Prăpăstii largi de s-ar deschide-n cale,
Avem în front făuritori eroi,
Și-avem în fruntea noastră, a tuturora
Deschizătorul timpurilor noi:*

*Avem un cer senin și ape limpezi,
Avem și aur, și cărbuni, și sare,
Avem în piept o inimă de oameni
Și spre victorii larg deschisă zare.*

*Avem stejar călit în lupte grele,
Avem un front unit și înarmat.
Fiind conduși de clasa muncitoare,
Avem o mare cale de urmat.*

*Noi toți, cei douăzeci de milioane,
Încolonați în marș spre biruință,
Pornim pe-a împlinirii sfântă cale,
C-un singur țel și-o singură voință!*

Maricel POPA
anul III C

Dinire sute de cătarge...

NU VREAU...

*Nu vreau să pleci spre necuprins,
iubirea o adun din fiecare floare,
o urmă de parfum
pe gene-ți va rămine,
și-o lacrimă de săpare..*

*Nu vreau un nuțăr de foc
peste durere...*

Voicu MIHAI
Liceul Odobești

CÎNTĂ ZIUA DE MÎNE

*Cîntă ziua de mine !
Nu ziua de ieri.
Ziua de mîne
Caută s-o vezi,
Și cînt-o !
E mai frumoasă în verdele ei decât
ceea trecută.
Zorii ei vor fi mai frumoși
Decât ai zilei de ieri.
Nu privi-n urmă.
Caută să mergi cu țața
Spre ziua de mîne.
Și cînt-o !*

*Fiindcă o simți.
În ea vei fi mai fericit,
Sau mai trist,
Dar iubește-o și cint-o,
Fiindcă în ea vei trăi
Viața ta, fiindcă în ea vei sfîrși.
Cîntă, deci, ziua de mîne !*

Ionică RĂILEANU
anul III-B

Liceul teoretic — T. Vladimi-
rescu — Galați

VERSURI...

CĂUTĂRI

*Caut prin stînci, prin immense cetăți de zăpadă,
Prin lumea de umbre și stele
Un vis.*

*Caut prin fumuri de ape și nori,
Prin mii și multiple culori
Un vis.*

*Îl caut și știu că-i aici, undeva,
Prin lumea de umbre,
Prin lumea ce prin destin este a mea.
Îl caut și poate într-o zi,
Din fumuri de ape un vis va ieși.
Îl caut și poate din mii de culori,
Curat ca și roua scăldată de zori,
Un vis luminos spre mine-o porni,
Ca truda de aici să mi-o pot împlini.*

*Versuri crude,
Strofe verzi.
Versuri roșii,
Azi s-au copt,*

Un poem!

*Și miroase a răscopț ;
Simți parfumul
Nu îl vezi.*

*Versuri crude,
Muguri verzi.*

Constantin ȘTEFĂNESCU
anul IV-B
Liceul „I. Slavici“ Panciu

Neamțu DOINA
clasa a VIII-a A

EU DORM...

*Eu dorm învelită în ierhuri de ginduri
cu brațul drept ferindu-mi ploapele
de raza otrăvitoare a lunii
Se întâmplă să fie totdeauna vară
cu cîmpii însetate de lumină,
iar stelele să răsară una cîte una
din ape repezi de munte ; și-n piatră să
răsune pașii stejarilor din păduri !
Iată-i !... au aprins focurile de la răscruci
și stau la sfat cu măiestrelle pămîntului !
Mîine vor trece apele
Și-mi vor umbri amintirile...*

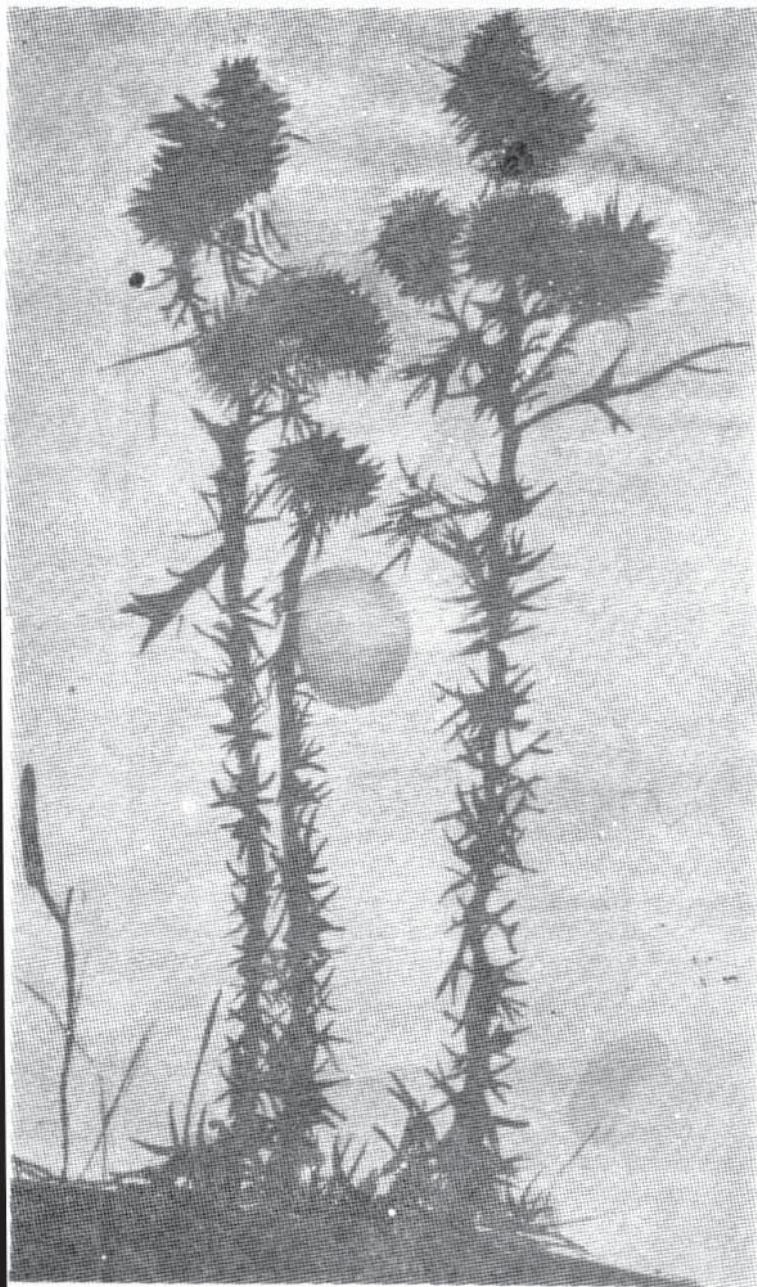

*Va fi cea mai frumoasă noapte
a celor îndrăgostiți de nemărginire...*

Constanța TAZLĂU
Anul II—C

Plastică

EXPOZIȚIA

Pictură de **Gabriela ARSINTE**.

Arta modernă a redat picturii infantile locul ce i se cuvenea de mult. Ceea ce unui maestru îi reușește după durabile încercări pe drumul logic și anevoieș al experienței, este înălțat spontan, firesc, cu ușurință și voioșie de mîna sensibilă a unui copil.

În holul Liceului „Unirea“ din Focșani, profesoara Valeria Popescu a organizat tradiționala expoziție a micilor desenatori, scărițoare lumini de acuarelă, aranjate cu gust pe modeste panouri pinzate.

Subiectele și genurile abordate se succed imprevizibil, singurul criteriu al amplasării fiind ansamblul cromatic: compozиții tematicе care lasă imaginația să metamorfozeze în forme și culori neașteptate; portrete ale colegi, fără excepție identice ca așezare în pagină, dar toate excepționale prin nuanțare și expresie și mai ales ochii, la fiecare fizionomie sunt alții, că niște fierastruci din care se vede sufletul personajului; deși modelul este același; peisaje nemaivăzute cu forme vegetale miraculoase, cu o structură ce nu poate exista decit în fantasia creatorului și cadrul limitat al hărției.

Elevii claselor a V-a își folosesc unul altuia drept model. Portretele sunt realizate simplu din doar două culori, de obicei albastru și ocru. Sunt deosebit de nostime, sau sobre, amintind personajele frescelor egiptene (Dumitru Teodora și Prundeanu Carmen).

De foarte bune intenții sunt lecțiile organizate de profesoara Valeria Popescu. Acestea ar putea fi intitulate „Să privim cu atenție natura“. După analizarea în colectiv a diverselor forme și volume ale regnurilor existente (de exemplu infinitele varietăți de forme sub care se dezvoltă vegetația) se trece la fixarea grafică a structurilor esențiale.

tinerelor talente

Acestor experiențe datorăm arborii insoliti cu ciorchini vegetali în culoare densă (Cristian Paula, clasa a VIII-a), pădurea cu ramuri în textură bogată și agresivă (Coviltir Dorian, clasa a VII-a B), peisajul cu siluete vegetale nete, decorative (Satala Clement, clasa a VII-a B), copacul cu nervuri grafice, mic și solitar pe predominantă suprafață imaculată, a hîrtiei, sugerînd inventiv atmosfera de iarnă, sau ciulinii înalți încadrind un astru misterios (Axinte Gabriela, clasa a VIII-a A), peisajul marin de factură impresionistă cu ramificații suple și contorsionate ale vegetației de țarm (Romilă Neculai, clasa a VIII-a B), compunerea unor volume austere în genul experiențelor cubiste, constituind un aspect deosebit al citadinului (Popa Natalia, clasa a VI-a A), aceeași austeritate ca și în crîmpeul de zid și țarm cu scăpări reținute, de bronz argintiu, doavadă a unei deosebite sensibilități (Circiu Elena, clasa a VI-a A) și în sfîrșit peisajele cu tente diluate, transparente, specifice picturii murale, realizate de Crivăț Mihai, clasa a VIII-a B.

Sensibilitatea tentelor și delicatea cromatică a stampelor japoneze sint ușor de remarcat în acuarelele elevei Dănilă Liliana, clasa a VIII-a, indiferent de tematica abordată — natură moartă, flori sau compoziții.

Evoluind tehnic, portretul realizat de elevii claselor a VIII-a A ciștișă în expresivitate (Neamțu Doina, clasa a VIII-a A), această evoluție tehnică determinând și o lărgire a posibilităților de realizare în compoziție și naturi moarte — Rențea Mihai, clasa a VIII-a B.

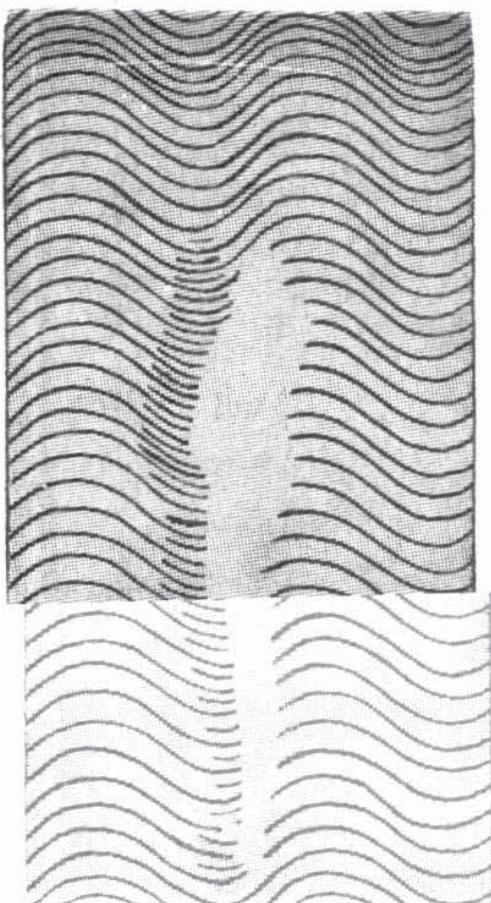
Crăiță MINDRĂ
(fost elev al Liceului „Unirea“)

Pictură de Doina NEAMȚU

Din lucrările elevilor Liceului de arte plastice din Constanța

Nicolae MUNTEANU
clasa a X-a A

Ilustrație la poezia „Mai am un singur dor” de Mihai Eminescu

Ilustrație la poezia „După melci” de Ion Barbu

Dumitru DURDUMAN
clasa a XII-a A

Istorie literară

Opera lui **DIMITRIE CANTEMIR**

Opera sa nu este mai puțin fascinantă și proteică decât copleșitoarea sa personalitate.

Ea este rodul unei erudiții neegale în epocă, al unui spirit de patrundere și analiză profundă a fenomenelor epocii, al unui veritabil talent literar, care și-a muiat până în culoarea epocii sale, zugrăvind o frescă ce și păstrează și azi prospețimea și conturul imaginii.

Crescut la porțile Răsăritului, dar alimentat la izvoarele științei apusene, deci occidental prin educație, Dimitrie Cantemir, chiar dacă nu depășește granițele gîndirii religioase, știa să prețuiască, în afara ei, autoritatea filozofilor laici ai anti-chității și ai Renașterii.

In atmosfera de glose a operelor titanilor antichității, Cantemir crează o operă filozofică originală nu atât prin noutatea celor spuse, cât prin structura și seva de viață cu care o strâbate. „Divanul” este astfel expresia unei personalități bine conturate. Concepută ca un dialog platonic — între Lume și Înțeles, opera cucerește prin stilul bizar în care este scrisă, ca și prin prospețimea multor pasaje în care răzbate, alături de mesajul moral propus de autor, ecurile graiului popular din Moldova, cu care Dimitrie Cantemir se desfășă parcă, în babilonul de pe malul Bosforului.

Dar veritabila capodoperă a lui Cantemir, una din scările de un farmec inimitabil în toată literatura română, este „Istoria ierogli-

Mormintul lui Dimitrie Cantemir (în biserică Trei Ierarhi — Iași)

fică”, pamflet politic, creație literară cu cheie, viabilă dincolo de momentul elaborării ei și supraviețuind epocii, fiindcă autorul, uitând de caracterul criptic al personajelor, ne introduce în atmosfera neobișnuită a unei lumi fabuloase.

Cartea valorifică, pentru prima dată în literatura cultă, substanța, umorul, nu lipsit de truculențe și fantezia „cărților populare”, împrumutând numiri de animale din „Fiziolog” (Inorogul, Strutocamila, Filul) și mai ales seva populară a limbajului, dar satira lui este de o originalitate izbitoare, izvorită din amestecul rabelaisian de erudiție și farmec — care se simte, cu o fan-

(Continuare în pag. 180)

Esteticul

(Urmare din pag. 164)

Ipoteza materialistă este articulată istoric. Capacitatea **formativă** și în — **formativă** își are geneza în muncă. Complexificarea relațiilor între om și natură, ca urmare a complexificării relațiilor dintre oameni, generează o evoluție a reacțiilor emoționale și, cu deosebire, nevoia resimțită de om, începând cu perioada magica, în special, de a supune materie spiritualizând-o. Încă de pe primele trepte ale evoluției sale istorice, omul a încercat să infrință opozitia materiei — necunoscutele și misterul ei — dematerializând materialul și materializând imaterialul. Prin formele sale, într-un cuvânt, omul a început marea trecere de la ceea ce se vede la ceea ce nu se vede, adică la o esență sau la un simbol. Vasul de lut, pînă atunci folosit pentru conservarea cerealelor, devine — de pildă — o urnă pentru păstrarea cenușii celor morți. El capătă, deci, o funcțiune rituală, fapt ce va conduce la perfecționări și la adaosuri de ornamentații care nu mai sunt cerute și care nu mai au nimic a face cu folosirea lui inițială. Funcția utilitară este, astfel, depășită. Încă un exemplu. Toporul, confectionat la început din piatră, a cunoscut o transformare spectaculară din momentul în care a devenit obiect de cult sau de ceremonial. În acest cadru prozaic, o uneală devine semn al puterii, al suveranității sau, pe alte meridiane, semn și simbol al fertilității. Materia originară din care ei au confectionat a fost, treptat, înlocuită cu o materie prețioasă, jadul sau nefritul, această uneală dobândind, astfel, o valoare distinctivă în ordine socială. Toporul a căpătat, acum, o formă **non-utilitară**. Si iată cum, capacitatea formativă a omului devine o capacitate **in-formativă**. Important de reținut, deci, într-un anumit punct al activității formatoare a omului, o formă sau alta încetează să mai răspundă în chip exclusiv unui scop utilitar, pentru a răspunde unei necesități spirituale. În acest moment, forma devine „liberă” și anume în interesul că, o dată despărțită de funcția utilitară, forma începe o evoluție pe cont propriu, începe adică să se dezvolte după alte principii și după alte legi. În natură — ca să revenim la ipoteza imanentistă — nu există un sfârșit proces, nu există o atare evoluție. Formele naturale există, desigur, înaintea omului, dar este vorba de conștiința umană a formei. Omul este singura ființă care a dobândit capacitatea să folosească un lucru — toporul, de pildă — pentru a semnifica altceva, un alt lucru. Toporul a devenit semn, un simbol, dar în natură nu există semne, nu există simboluri. Si antropoidul actual prepară unelte, dar unealta antropoidului nu se transformă în simbol. Si un animal — să zicem căstorul — poate modifica o configurație naturală de lăzuri, dar prin aceasta el nu realizează — ca omul — un produs cultural. „Natura nu creează. Ea se dezvoltă. Natura are tendințe, nu are invenții. Ea nu este nici vitregă, nici binevoitoare. Numai omul este creator, deoarece numai el, inventând unealta și vorbirea, a reușit să iasă din natură, să își se opună și, încetul cu încetul, să cunoască și să slăpînească”. (H. Wald: „Limbaj și valoare”, Ed. enciclopedică română, Buc. 1973, pag. 14). Dar cînd omul începe să adauge naturii cultură — în cazul nostru: cînd omul începe să dezvolte în mod conștient, forma după „legile frumosului” — el inaugurează una din formele fundamentale ale civilizației lui spirituale — **arta**. Chestiunea care se pune în continuare ar fi aceasta: cum a luat naștere **tipul de sensibilitate** care a sustras forma de sub scopurile utilitare pentru a o subordona necesităților spirituale? Care este semnificația acestui proces? Vom pregăti răspunsul pentru numărul următor al revistei.

(Va urma)

Dr. Dumitru MATEI

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● Seria nouă a publicației elevilor Liceului „Unirea” din Focșani, „Revista Noastră”, demonstrează ce se poate realiza cînd priceperea, pasiunea și talentul își dau mîna.

Aveam în față numărul dedicat poetului focșănean Mihail STERIADE cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate publicistică. Profesorul Petru Dima, coordonatorul publicației, s-a dovedit foarte inspirat în alcătuirea numărului la care ne referim introducînd în sumar, pe lîngă poezii ale sărbătoritului (fie scrise în limba maternă, fie traduse de Al. Piru, Vlaicu Bîrna, Petre Strîhan, Ion Potopin și eleva Mioara Zehan) un amplu și interesant interviu cu Steriade, o prezentare a publicației „Le journal roumain des poètes”, editate încă din 1967 la Bruxelles ca organ al „Institutului de limbă și literatură română M. Eminescu”, comunicările rostite la seara omagială „Mihail Steriade” (16 oct. 1972), de către prof. univ. dr. docent Constantin Ciepraga, prof. univ. dr. Gh. Bulgăr, prof. Traian Olteanu, lector univ. Petre Zugun, și Ion Potopin, amintirile unui fost coleg, poetul Virgil Humuz, și un tabel cronologic alcătuit de Florin Steriade, fratele compatriotului nostru.

Bogat ilustrat, numărul 6 din „Revista Noastră” într-o execuție grafică lăudabilă, este un exemplu de ținută pentru multe din publicațiile care apar la multe din liceele noastre.

(CADRAN — martie 1973).

● REVISTA NOASTRĂ — publicația elevilor Liceului „Unirea” din Focșani, se dorește — din prima pagină chiar — a fi un „Angajament și un act de cultură în același timp”. Deocamdată ea ne aduce cîteva condeie noi și foarte pure, aşa cum e Mihaela Dulcu, cu sensibile poeme în proză. Demnă de toată atenția este abordarea publicistică a unei teme de istorie literară („Duiliu Zamfirescu — nedreptătit de epoca sa”), un foarte dezghețat, inedit interviu realizat cu Henriette Mandrea-Bălcescu și cu ing. Lascăr Zamfirescu, fiica și respectiv nepotul autorului „Vieții la țară”.

(AMFITEATRU nr. 3, martie 1973).

● Am primit la timp revista Liceului „Unirea” și vă rămîn în-datorat pentru bucuria pe care mi-ati făcut-o. Rar mi-a fost dat să întîlnesc o publicație școlară atât de matură și de frumos editată. M-a impresionat în mod deosebit atitudinea liceului față de fostul său elev și actualul meu bun prieten, Ion Larian Postolache — acest meritat omagiu pe care școala îl aduce unuia dintre absolvenții săi de prestigiu. Cum însă el nu primise revista, vă închipuiți căt de ușor a fost... să rămîn fără ea. I-am dăruit-o cu placere, avea multă nevoie de ea.

Andrei CIURUNGA

● S-a creat în școala d-stră un stil de muncă deosebit de interesant. Este cea mai bună revistă scoasă de liceele din Moldova, concu-rind pe cele profesioniste.

prof. univ. dr. I. D. LĂUDAT

● Bunăvoieță domniei voastre, în ceea ce privește așezarea unei flori pe strădania modestă a unui om pe care nici cel puțin nu l-ați cunoscut, m-a emoționat într-adevăr și m-a făcut să privesc cu mai multă seriozitate planurile mele de lucru.

Ion Larian POSTOLACHE

Opera lui DIMITRIE CANTEMIR

(Urmare din pag. 177)

tezie exuberantă și o invenție inopuizabilă.

De-a lungul celor zece părți ale lucrării răzbat idei filozofice de mare actualitate în epocă (superioritatea simțurilor și a experienței în cunoaștere față de „chitealele minții” — adică speculațiile abstractive — deci un fel de empirism, am spune noi — sau aceea despre neterminatea finalismului în filozofia naturii).

Dimitrie Cantemir rămâne în literatura noastră un caz izolat și prin faptul că, petrecindu-și cea mai mare parte a vieții departe de Moldova, o cunoștea totuși atât de bine, desigur și din izvoarele scrise, nu numai din contactul nemijlocit cu realitatea. „Descrierea Moldovei”, monografie geografică, istorică, instituțională, administrativă, etnografică și culturală a țării sale constituie, prin armonia expunerii și acuitatea observației științifice,

un monument ridicat poporului său. Este o operă de erudiție, orizonturi și compoziție fără precedent în cultura română, în esență o reluare, la un nivel superior, a lucrării lui Miron Costin, „De neamul moldovenilor”. O similitudine cu această operă a cronicarului moldovean o prezintă și „Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor” în ce privește ducerea istoriografiei pînă la întemeierea Principatelor. Tradiția istoriografiei erudite, inaugurată de Nicolae Costin și stolnicul Cantacuzino e dusă la apogeu, prin folosirea a 150 de izvoare române și străine, în latină, greacă, polonă și rusă. El este întîiul savant român cu un orizont istoric atât de vast, cel dintîi care reușește să se integreze în istoria universală și primul care ne proclamă misiunea istorică în lumea de dincolo de frontiere.

„Hronicul” a fost testamentul științific lăsat de Cantemir poporului său, după cum întreaga operă reprezintă testamentul spiritual lăsat patrimoniului românesc de valori prin care putem aspira la universalitate.

Numele umanistului Dimitrie Cantemir va deveni simbol al umanității prin gînd și faptă, prin cutezanță intelectuală, conturată de idealul marilor infăptuirii prin care se închipuiau țara cea nouă, unită și independentă.

Mioara ZEHAN,
anul III D

Gînduri...

◆ Meșterul își începe singur construcția; rareori termină ce-au început alții. Nu trăim pe baza glorijilor trecute.

◆ Molière a murit în timp ce făcea pe alții să rîdă. Si moartea-și are ironiile ei.

◆ Dacă Eva nu păcătuia, era acum, în cer, o sfintă. Dar și îngerii își au păcatele lor.

◆ Martirii au fost încoronati cu spini. Dar spini, n-au oare și transafirii?

◆ Simplitate, naturalețe, dragoste curată: iată ceea ce face ca un om să-și poarte numele cu adevărat.

◆ Cînd l aurii îti-apasă fruntea, nu scăpînd de ei, ci folosindu-i vei ușura-o.

◆ Ferește-ți ochii de vestmîntul păcat. Crînul nu mai are miros pe un maldăr de gunoi.

◆ Vîntul poartă pe aripi toț ce e neplăcut. Dar niciodată rușinea cinstei pătate.

◆ Trîmbîta cheamă la luptă pe cei apăzi de a lupta. Viața cheamă la luptă pe oricine.

◆ Codrul freamătă cînd adie vîntul. Sint și cîini care nu latră la lună.

◆ Orice pasare dă din aripi. Dar oare cîte pot să se ridice-n aer?

Maricel POPA
anul III-C

Cu prilejul jubileului vîrstei semicentenare, Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani publică un număr festiv al revistei „Licăriri”. Revista se deschide ca un cald îndemn adresat corpului didactic și elevilor, semnat de tovarășul prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R., **Simion Dobrovici**: „Sunt încredințat că întregul corp didactic, elevii liceului sărbătorit, și vor consacra cu însuflare întregul lor talent și energie creațoare pentru infăptuirea acestor sarcini de înaltă răspundere patriotică”.

Directoarea liceului, Aurora Stavrache, conturează o succintă retrospectivă a liceului, care, nefntrurupt, a deschis tinerilor ce-i pășeau pragul, porti noi spre frumuseți nebănuite ale vietii și universului.

File din istoricul liceului, reproduce de tov. prof. Nicolae Marcel, vorbesc despre dificultățile întâmpinate de direcția „Liceului de fete al profesorilor asociați” pentru „recunoașterea dreptului la viață al acestei școli, pentru a dobândi dreptul de a funcționa ca școală publică”. Evocarea continuă cu actualizarea unor momente din viața liceului. În ultimii ani, din grija neobositiei sale directoare, această clădire foscăneană de cultură a fost modernizată la nivelul celor mai exigeante cerințe ale învățământului, pentru creșterea eficienței predării diferitelor obiecte („Liceul nostru pe drumul modernizării” — prof. Iulia Pop).

Cărtea de aur a liceului readuce în amintirea actualilor profesori chipurile foștilor dascăli, imagini nesterse de trecerea timpului. Primei directoare a liceului, Eliza C. Lupu, profesor Gh. Chiriac îi dedică un sugestiv portret moral. Chipurile profesorilor vechi se desprind parcă din cadre și își reiau, pentru un moment, locul la catedra unde au deschis e'evilor mintea și porțile cunoașterii. Acum, foșii elevi, intelectuali de prestigiu (M. E. Ionescu—Miciora, lector universitar I.P.C.D. — Bucuresti, profesor Maria Zernoveanu, profesor Maria Mărgărit, profesor Elena Sendrea, profesor Carthagina Irodeanu, Monica

Verdeș Robea, redactor la „Tribuna școlii”), dau la o parte vălul asternut de atitia ani trecuți peste chipurile dragi. Imaginile de-odinoară, amintirile cele mai scumpe, cîmagile, gîndurile cele mai sincere se mărturisesc la vîrsta de aur a acestui așezămînt de cultură. O interesantă mărturie despre „cea mai frumoasă perioadă din viață” — găsim în dialogul cu actriția de mare talent a teatrului românesc, Leopoldina Bălanuță. Două intereseante anchete pun față în față reprezentanta unei generații care a traversat epoca zbuciumată a țării dinainte de eliberare (Maria Ionescu — director de producție al Centralei de fibre chimice, Săvinești, Erou al Muncii Socialiste) și promoția semicentenară, teluri realizate prin strădanii de o viață și aripi ce-si iau acum zborul.

Un grupaj de versuri închinat liceului și acestor „oameni ai împlinirii / cumva readuși / înspre timpul candorii / și al dragostei” (Doina Popa) încheie acest reușit număr la care și-au adus prinosul cadre didactice și elevi.

Felicităm această reușită inițiativă.

* „Zorile”, revista de cultură a elevilor Liceului de matematică și fizică „Alex. Odobescu” din Pitești, este prezentată într-un număr festiv și dedicată celei de a 25-a aniversări a Republicii. În primele pagini debutează tinerii colaboratori interni.

Publică aici și nume ilustre ca Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Grigore C. Moisil. Ca articole prețioase, remarcăm „Notiuni de logică matematică”, „Idee de republică la români”, un interesant articol semnat de doctor Sebastian Răpeanu, șeful Sectorului de pregătire și specializare a personalului din Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară. Ultima filă este semnată de „outsideri”, colegi din toată țara care cîntă Republica. Liceul nostru este reprezentat de Mihaela Dulcu, anul III D, cu poezia „Mi-e inima cît tine, Românie!”.

Revista pare extrem de îngrijită, într-o elegantă prezentare. Mulțumim tovarășului profesor coordonator Augustin D. Stoinescu, pentru nr. 12 al revistei, asigurîndu-l de o colaborare între publicațiile noastre.

ARHIVA

În revistă editată de Ov. Densușianu „Vieată Nouă” nr. 4-6 1 iunie — 1 august 1923, deci acum 50 de ani, aflăm consemnată festivitatea prilejuită de împlinirea a 25 de ani de existență a Societății literare „Gr. Alexandrescu”. Este interesantă precizarea că revista „Vieata nouă” a publicat știri despre activitatea acestei societăți a liceului nostru în mai multe rânduri, ceea ce dovedește interesul pe care-l suscita. Dar iată, reproducerea integrală a acestei știri:

„La 24 iunie Societatea literară „Gr. Alexandrescu” din Focșani și-a serbat 25 de ani de existență. În temeiata în 1898, de C. Giurăscu, d-nii Bogdan-Duică, C. Moisil s.a. se știe cît suflet nou a știut să-i dea în urmă poetul I. M. Rașcu — despre activitatea ei am vorbit în mai multe rânduri în revistă.

O placă de marmoră, donată de D. G. Alexian, avocat și fost membru al societății, a fost așezată spre comemorare cu acest prilej, în sala de la intrarea liceului. S-au ținut cuvîntările de d-nii Rașcu, Al. Georgiade, directorul liceului, Mariana Rarăncescu, G. Miciora, C. Popescu-Gruia și alții, arătîndu-se însemnatatea muncii desfășurate și a directivei următe.

Seară, la „Teatrul Comunal” d. Ov. Densușianu a ținut o conferință, „Între literatură și viață”. Atât cuvîntările cît și conferința se vor publica în anuarul societății.”

În rîndurile reproduse mai sus, se vorbește despre o placă comemorativă așezată în holul liceului. Placa această a fost distrusă de cutremurul din noiembrie 1940, dar conținutul ei s-a păstrat și-l redăm în întregime mai jos:

Societatea literară „Gr. Alexandrescu” a elevilor de curs superior din Liceul „UNIREA” după împlinirea unui sfert de veac de muncă, lumină și avint tineresc aduce tuturor celor care au contribuit la propășirea ei, încredințarea că făclia aprinsă în 1898 e lăsată urmașilor mai puternică pentru a fi purtată mereu înainte prin șirul anilor.

Focșani iunie 1923.

IAȘI, VECHE CETATE DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

(Urmare din pag. 165)

zarzăr cu care este împodobit în acest aprilie, amintind de Teodoreanu și de fermecătoarele lui definiții metaforice.

Nu poți vorbi de nimic în acest oraș, fără să-ți amintești de un scriitor sau un mare om de cultură, care a trecut pe-aici; impresia trecutului e într-adevăr copleșitoare. Marii dascăli ai spiritualității românești, mai ales moldovenești, și-au purtat pașii prin acest sanctuar al culturii. Varlaam aici și-a alcătuit „Cazania” — prima scriere în proză, de factură cultă, realizată artistic. Dosoftei tot aici a tradus „Psaltilrea pre versuri tocmită”, în limba curată și împede a poporului.

Cel mai de seamă cronicar al neamului românesc a însemnat cu pana muiată în singele suferințelor, faptele glorioase ale domnilor moldoveni. Nu poți trece prin Iași, fără să-ți amintești de un Grigore Ureche, Miron Costin sau Ion Neculce. Acel „homo universalis” sau „Lorenzo de Medici al românilor”, cum îl numea Călinescu, Dimitrie Cantemir, și-a nutrit timp de doi ani visurile de domnie în cetatea de scaun a Moldovei. Numai un lung răgaz aici te poate familiariza cu tot ce-ți vorbește de trecut. Numai despre Iașul literar se pot scrie sute de pagini, se pot face infinite divagații.

„Regele poeziei” își plimba adesea pașii pe aici. Noroilul ulițelor ieșene și atmosfera de burg insolit a fost în mod deosebit realizată în proză de același Alecsandri.

Gruparea literară și cenaclul care, timp de două decenii își vor impune punctul de vedere în întreaga direcție de dezvoltare a literaturii române, „Junimea” în Iași și-a desfășurat cea mai mare și mai substanțială parte a activității. Cind s-a mutat la București (unde continuau să se înăștepte ceneaclului în casa lui Maiorescu), unitatea de opinii a „Junimii” se destrămase.

Nicolae Iorga spunea chiar că „cine n-a fost aici nu poate să străbată cu înțelegere foile celor mai frumoase cronică, nu se poate pătrunde cu destulă cuviință de spiritul trecutului”.

Luceafărul poeziei românești și-a purtat pașii vieții terestre, înainte de a-și ocupa pentru veșnicie locul în lumea astriilor, pe străzile Iașului. Astăzi, statuia lui din fața Bibliotecii Universitare oficiază parcă ceasul de taină, în care te oprești, în fața ei, neîndrăznind să-ți înalți prea mult ochii, căci știi că nu-i poți pricepe înălții-

mea. Totuși, încercăm invocarea gravată în murmur neagră a soclului: „Cobori în jos, luceafăr blind”. Luceafărul va rămâne însă etern în lumea lui siderală, și în inimile noastre.

În bojdeuca din Ticău, ne vom aduce aminte de „Homerul” românesc, atât de sugestiv denumit de Ibrăileanu, Ion Creangă, cel care a introdus magistral ţărani din Moldova în literatura română.

Una din cele mai importante publicații literare din cultura noastră, aceea care-și va spune cuvîntul hotărîtor în multe direcții de dezvoltare a literaturii române și va impune pe cei mai de seamă literati de după „Con vorbiri literare” — va fi „Viața românească”. Aceasta își va desfășura activitatea tot la Iași. Ca să nu mai amintim de Sadoveanu, cel care, proaspăt venit în Iași ca elev al Liceului Național, spunea că s-a cufundat „ca într-o baie de lumină” și că toate însușirile lui intelectuale s-au dezvoltat „ca plantele sub soarele ecuatorial”, definind metaforic mediul de elevată spiritualitate al vechii cetăți de scaun a Moldovei. Sadoveanu va fi atât de legat de aceste locuri, încât în aproape toate scrisorile sale de natură figurează peisajele din preajma Iașului, pădurea de mesteceni, Siretul învolburat, luncile scăldate în aur și azur, introducînd în aspectele lui esențiale peisajul moldovenesc în literatură. Chiar o mică povestire evocă „Iașul primăvara”, debutînd cu celebrele versuri ale lui Dante: „Nessum magior dolore / Che ricordasi del tempo felice / Nella miseria”.

Nu numai istoria literară, ci și istoria proprietății impregnează atmosfera orașului. Pe aici au trecut Ștefan cel Mare și Petru Rareș, sîngerosul Alexandru Lăpușneanu și bogatul Vasile Lupu, al cărui pact dintre el și Matei Basarab a fost marcat de apariția impresionantei dantelării de piatră a Trei Ierarhilor.

Mănăstirea Golia și turnul Goliei veghează orașul, iar zidurile lor afumate vorbesc de „vremi de mult trecute”, de domnitori blinzi sau singeroși, de oșteni viteji sau boeri trădători, de răzeși cu dragoste de moșie sau țărani săraci, de boieri luminați, ctitori de așezăminte culturale. Din turnul bisericii poți vedea întregul Iași, cu trecutul și cu prezentul său, aşa cum ni l-au lăsat strămoșii, cu cele trei sute de biserici ale lui, cu Cetățuia, cu Piața Unirii în care la 1859, s-a jucat „Hora Unirii”, cu Universitatea, fondată înaintea celei din București, cu toate școlile și locașurile de cultură, în care și-au luminat sufletul și mintea dascăllii spiritului românesc. Tot de pe platforma turnului se vede impunător și solemn, Palatul Culturii, ce înmănuiează în cele trei sute șaizeci și cinci de camere ale sale comorile cele mai de seamă ale tezaurului de valori românești.

Părăsind Iașul, poți spune întocmai ca Miron Costin că... „nasc și în Moldova oameni!”.

Trecutul lui atât de luminos trebuie să iradizeze și în prezent, să ne insuflă energia de a continua tradițiile glorioase legificate de strămoși.

USTENSILE DE LABORATOR

Pentru a începe să preparăm cîteva substanțe avem nevoie de ustensile de laborator. Pentru început, voi da indicații cu privire la construcția unei lămpi TECLU și a unei balanțe de mare sensibilitate.

Becul TECLU se poate construi cu materiale ce se pot găsi ușor: se procură două tuburi de metal de 5 cm lungime și 5-6 mm în diametru. La unul din tuburi se astupă un capăt cu o bucată de tablă lipită cu cositor, iar la celălalt capăt se lipește o piuliță în care se poate însuruba un bec de gaz. În dreptul unui orificiu se lipește perpendicular celălalt tub. Se verifică etanșietatea lipiturilor și se montează ansamblul pe o placă prin lipire cu cositor. Tubul de 10-12 cm lungime și 10 mm diametru se fixează deasupra becului de gaz într-un inel fixat pe suportul lămpii. El se va mișca cu frecare în interiorul inelului permitînd reglajul lămpii. La folosirea ei nu se va deschide la maximum ventilul buteliei deoarece debitul și presiunea gazului fiind prea mari flacăra poate fi suflată. În figura I se poate vedea o secțiune în lampă.

Balanța de laborator pe care o propun are avantajul unei mari sensibilități datorită înlocuirii cuțitelor clasice cu ace foarte fin ascuțite (cîte două ace pentru fiecare cuțit). Brațul balanței se construiește din sîrmă și are forma din figura 2. În centrul lui se fixează cu ajutorul a două fișii de tablă acele care se ascut foarte bine. La capetele brațului se lipesc două suporturi în formă literei „V” în care vor intra acele talerelor. Talere-

Curiosități științifice

Marea lege a lui Fermat

Pierre Fermat, simbol al pasiunii pure pentru matematică, s-a născut la Beaumont de Lomagne, în anul 1601. Studiază dreptul și este numit consilier al parlamentului din Toulouse. Matematicile l-au distrat și l-au pasionat într-oțita încit l-au făcut să devină părintele aritmeticii superioare, unul dintre întemeietorii calculului probabilităților, unul dintre primii care au înființat jaloanele calculului infinitesimal și căruia i se atribuie și geometria analitică. Dar problema care a frântat mintea matematicienilor și care în urma unui eveniment întîmplat în 1907, a ajuns să preocupe și pe cei ce nu cunosc matematicile a fost și este „Ultima teoremă a lui Fermat” sau

„Marea lege a lui Fermat”, care arată că: $x^n + y^n = z^n$, pentru $n > 2$ nu are nici o soluție în numere întregi. Teorema a fost găsită printre însemnările făcute pe marginea paginilor din carteau lui Diafant, pe care o studia, cu mențiunea: „Dispun de o demonstrație eu adevărată minunată, dar marginile sunt prea înguste ca să o pot scrie aici“.

Am spus în urma unui eveniment întîmplat în 1907, deoarece în acest an, prin testamentul lăsat de doctorul Paul Wolfskehl, acesta donează Societății științifice din Goettingen (Germania), o sută de mii de mărci, adică 125 600 000 lei, sumă ce urmă să se dea aceluia care va demonstra mai tîrziu această misterioasă teoremă.

Testamentul lui Wolfskehl nu e decât un mijloc de a mai reduce problema la ordinea zilei, ea fiind părăsită de mulți, din cauza dificultății ei. Se bănuiește astăzi că însuși Fermat nu a avut o demonstrație riguroasă și generală a teoremei, ci numai impresia de a fi descoperit și că această „impresie” ar fi dispărut dacă el ar fi încercat să redacteze complet soluția. Într-o carte intitulată „Erori ale matematicienilor” (Bruxelles, 1935), în care autorul M. Lecat a adunat circa 500 greșeli strecurate în diverse memorii științifice, se includ și 80 de încercări neizbutite de a demonstra „Teorema lui Fermat”, după ce mai mult de 1 000 de astfel de încercări fuseseră lăsate la o parte. Imensele eforturi cheltuite pentru această teoremă arată că alături de: tensiunea pentru cunoaștere și aplicații, atracția pentru problematic, pentru soluții simple și elegante, funcționează și un fel de mobil al ambiției, mai puțin fructuos decât mobilurile originare, naturale.

Testamentul lui Wolfskehl vă permite să vă mai gîndiți doar 35 de ani, valabil fiind pînă în anul 2007. Dar o satisfacție și mai mare va avea acel ce va termina demonstrația acestei teoreme în ziua de 1-01-2 008, pentru că efortul depus a fost doar pentru progresul științei.

Elena PALADE,
anul IV-A

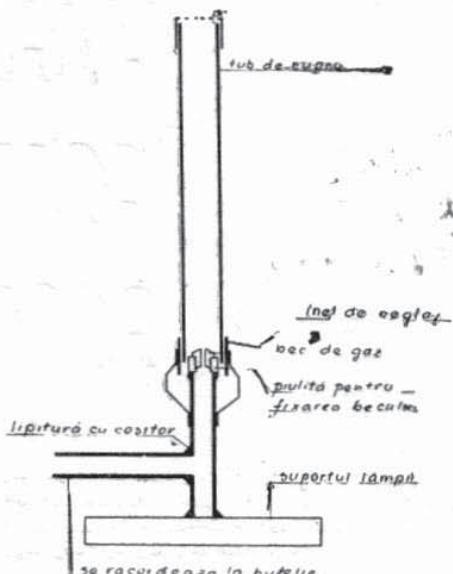
Colțul chimistului amator

(urmare din pag. 183)

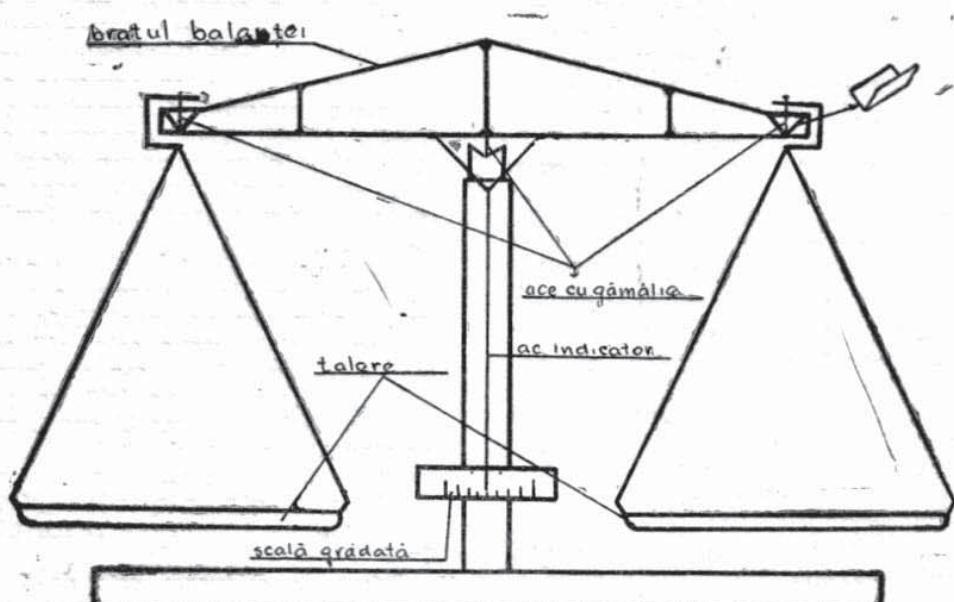
le se confectionează din material plastic și se fixează de cuștilelor cu două cadre din sîrmă. Cu aceasta partea mobilă a balanței este gata. Suportul se confectionează din lemn, iar la partea lui superioară se fixează o piesă în formă de „V” în care va intra cuștul central. Pe suport se lipește un cadran indicator iar de centrul brațului balanței se lipește un ac indicator ascuțit la capăt. Cu această balanță nu se pot face căntăriri mai mari de 50-60 g deoarece există riscul deformării acestor de sprijin. Construcția balanței se vede mai detaliat în figura 2. La sfîrșit, părțile metalice se acoperă cu un strat protector de nitrolac, iar cele confectionate din lemn se vopsesc.

Vasiliu CONSTANTIN,

anul III-A

Desen nr. 1

Desen nr. 2

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI

În viața de toate zilele au loc, uneori, întimplări cu repercusiuni nedorite asupra desfășurării pe mai departe a activității fiecărui. Un fier de călcat lăsat în priză și nesupravegheat, o cutie de chibrituri aflată la îndemina copiilor, o infiltratie de apă sau o fisură a instalățiilor casnice — iată doar cîteva din cauzele care pot aduce prejudicii mai mici sau mai mari oricărui dintre noi. Dacă adăugăm la acestea pagubele pricinuite de fenomenele naturii (trăsnet, ploaie torrentială etc.) înțelegem și mai bine de ce e bine să ne luăm neapărat o măsură de prevedere. Mulți au făcut acest lucru încheind asigurarea complexă a gospodăriei.

Această asigurare cuprinde:

- bunurile din gospodărie;
- pe asigurat și pe celălalt sot, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) produse la domiciliu;

- despăgubirile civile ce ar rezulta pentru asigurat și pentru membrii familiei sale față de proprietarul imobilului și față de alte persoane, pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor produse la domiciliul asiguratului.

Bunurile asigurate: mobilier, obiecte casnice, mașini de cusut, aparate

electrice de uz casnic, îmbrăcăminte, instrumente muzicale, aparate de radio și t.v., magnetofoane, picupuri, cărți, covoare, produse agricole, viticole, produse animaliere, unelte, motociclete, biciclete, căruțe materiale de consum, furaje etc.

Asigurarea cuprinde bunurile asiguratului, cele ale membrilor familiei sale (inclusiv cele luate în deplasare) și ale oricărora altor persoane care locuiesc împreună și gospodăresc în comun cu asiguratul, precum și cele aparținând altor persoane, dacă se află în folosință sau păstrarea asiguratului sau a membrilor familiei acestuia.

Suma asigurată: bunurile se asigură pentru sumele declarate de asigurat. Pentru caz de invaliditate permanentă totală, suma asigurată este de 10 000 de lei (în caz de invaliditate permanentă parțială se plătește o parte din această sumă, proporțională cu gradul de invaliditate permanentă), iar pentru caz de deces, 5 000 lei. Pentru răspundere civilă, suma asigurată se poate ridica pînă la 30 000 de lei.

Prima de asigurare este de 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată. De exemplu: pentru suma asigurată de 50 000 de lei, se plătește o primă anuală de numai 100 lei.